Adolygiad Timms o Daliad Annibyniaeth Personol (PIP): Adroddiad Canfyddiadau'r Pecyn Gweithdy Parod

Cafodd adroddiad canfyddiadau Pecyn Pecyn Gweithdy Parod ei ddrafftio gan The Public Service Consultants (The PSC), gyda chefnogaeth gan yr Adran Gwaith a Phensiynau (DWP), fel crynodeb o ganfyddiadau ar gyfer grŵp llywio Adolygiad Timms.

Cynnwys

1. Crynodeb gweithredol 4
   1.1 Prif ganfyddiadau o'r Pecyn Gweithdy Parod 4
   1.2 Gwelliannau a awgrymwyd drwy'r Pecyn Gweithdy Parod 6
2. Cyflwyniad 7
3. Methodoleg Pecyn Gweithdy Parod 8
   3.1 Adnoddau a chefnogaeth ariannol y Pecyn Gweithdy Parod 8
   3.2 Sut y dadansoddwyd ymatebion i'r gweithdy 8
   3.3 Ystyriaethau ar gyfer dehongli'r canfyddiadau 10
4. Cyrhaeddiad y Pecyn Gweithdy Parod 10
5. Canfyddiadau gan sesiynau'r Pecyn Gweithdy Parod 11
   5.1 Beth yw pwrpas PIP? 11
   5.2 Sut beth yw gwneud cais am PIP 14
   5.3 Sut mae penderfyniadau'n cael eu gwneud ynghylch PIP 17
6. Canfyddiadau o grwpiau a phrofiadau penodol 19
   6.1 Yn ôl cyflwr neu fath o nam 20
   6.2 Yn ôl nodwedd unigol 24
   6.3 Yn ôl ffactorau amgylcheddol neu gyd-destunol 26
7. Gwersi a ddysgwyd o'r Pecyn Gweithdy Parod 27
8. Atodiad A: Gwybodaeth bellach am fethodoleg y Pecyn Gweithdy Parod 28
   8.1 Dylunio deunyddiau gweithdy 28
   8.2 Cynnig cymorth ariannol i sefydliadau dethol 29
9. Atodiad B: Dull Dadansoddi Deallusrwydd Artiffisial (AI) o'r Pecyn Gweithdy Parod a'r defnydd ohonno 31
   9.1 Trosolwg 31
   9.2 Fframwaith Dadansoddol 31
   9.3 Dull o ymatebion a gydlynir yn allanol gan sefydliadau 34
   9.4 Dull o ymdrin ag ymatebion ansafonol ac ymatebion a gyflwynir yn unigol 35
   9.5 Sicrwydd a mesurau diogelwch 36

9.6 Llywodraethu 37
9.7 Crynodeb sicrwydd 38
9.8 Fframwaith dilysu 39
9.9 Crynodeb 40
10. Atodiad C: Cyrhaeddiad y Pecyn Gweithdy Parod 40
10.1 Cyrhaeddiad ar yr olwg gyntaf: 40
10.2 Pam mae'r cyrhaeddiad hwn yn arwyddocaol 41
10.3 Crynodeb o gyfranogiad 41
10.4 Cyrhaeddiad sefydliadol 42
10.5 Carfannau poblogaeth a phrofiadau a gynrychiolir 44
11. Atodiad D: Enwau'r sefydliadau a gyfrannodd 45

1. Crynodeb gweithredol

Defnyddiodd Adolygiad Timms y Pecyn Gweithdy Parod fel rhan o'u casglu tystiolaeth ac ymgysylltu. Gwahoddodd grŵp llywio Adolygiad Timms sefydliadau i gynnal eu gweithdai eu hunain i drafod Taliad Annibyniaeth Personol (PIP) a chyflwyno barn cyfranogwyr drwy ddefnyddio deunyddiau addasadwy sydd ar gael yn gyhoeddus. Ysbrydolwyd hyn gan waith yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol, a gynhaliodd Pecyn Gweithdy Parod i gasglu barn cymunedau ar Gynllun Iechyd 10 Mlynedd y GIG trwy raglen Newid y GIG.

Cafodd Adolygiad Timms 126 o gyflwyniadau gan 109 o sefydliadau gan gofnodi trafodaethau o 138 o weithdai ledled y wlad, gyda thua 1240 o gyfranogwyr. Cynhaliwyd gweithdai gan amrywiaeth o sefydliadau, gan gynnwys Sefydliadau Pobl Fyddar ac Anabl (DDPOs), swyddfeydd Aelodau Seneddol a sefydliadau sy'n darparu cyngor neu gefnogaeth i bobl sy'n cael neu'n gwneud cais am PIP.

Roedd y gweithdai'n ymdrin â 3 maes allweddol:

1. Beth yw pwrpas PIP

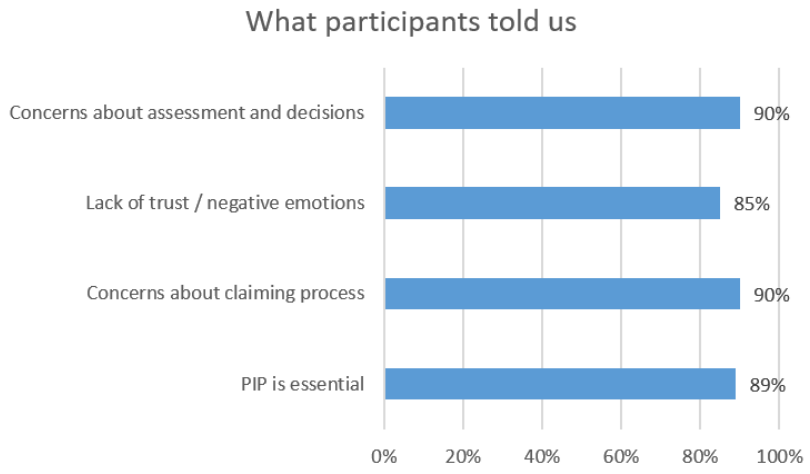
2. Sut beth yw gwneud cais am PIP

3. Sut mae penderfyniadau'n cael eu gwneud am PIP

Yna dadansoddwyd yr ymatebion drwy ddefnyddio proses dan arweiniad dynol, gyda chymorth AI i nodi'r themâu a gododd o bob gweithdy, a gafodd ei ddilysu'n annibynnol.

1.1 Prif ganfyddiadau o'r Pecyn Gweithdy Parod

Disgrifiodd cyfranogwyr y gweithdy, er bod PIP yn hanfodol ac yn 'rhaff achub', fod y broses o wneud cais amdano angen gwelliannau sylweddol i ddiwallu anghenion ymgeiswyr.

Disgrifiodd tua 89% o'r cyflwyniadau PIP fel rhywbeth hanfodol, rhaff achub neu hollbwysig i annibyniaeth.

Disgrifiwyd y cyflwyniadau'n eang:

- Pwysigrwydd budd-dal sy'n cydnabod y costau ychwanegol sy'n gysylltiedig ag anabledd a chyflyrau iechyd hirdymor.
- PIP fel un sy'n galluogi symudedd, cyflogaeth, addysg, cyfranogiad cymunedol a chynhwysiant cymdeithasol.
- PIP fel un sy'n cefnogi urddas, ymreolaeth ac ansawdd bywyd.
- Bod pwysigrwydd PIP i unigolion wedi bod yn cynyddu, gyda phobl yn ei ddefnyddio fwyfwy i gwrdd â chostau byw cynyddol.

Mynegodd tua 90% o'r cyflwyniadau bryderon ynghylch y broses o wneud cais am PIP

- Yn aml, disgrifiodd cyfranogwyr geisiadau, casglu tystiolaeth, cyfathrebu a gofynion gweinyddol fel rhai anodd eu llywio a beichus i'w rheoli.
- Roedd angen cefnogaeth gan aelodau'r teulu, gofalwyr a sefydliadau cymorth ar lawer o gyfranogwyr i wneud cais am PIP.

Roedd tua 85% o'r cyflwyniadau'n tynnu sylw at emosiynau negyddol a diffyg ymddiriedaeth yn yr Adran Gwaith a Phensiynau a'r broses.

- Disgrifiodd cyfranogwyr yn aml brofiadau o straen, pryder, ansicrwydd a theimlo nad oeddent yn cael eu credu wrth lywio'r broses PIP.
- Roedd y cyflwyniadau'n ymdrin â'r gost emosiynol o lywio'r broses. Roedd hyn yn bennaf oherwydd y cwestiynau a ofynnwyd a'r rhyngweithiadau â DWP lle roedd pobl yn teimlo nad oeddent yn cael eu credu neu fel pe bai pobl yn ceisio eu dal allan.
- Tynnodd trafodaethau sylw hefyd at bryderon ynghylch ymddiriedaeth isel, urddas isel a diffyg hyder yn y system a'i gallu i gyflawni canlyniad teg neu gyson.

Mynegodd tua 90% o'r cyflwyniadau bryderon ynghylch yr hyn a asesir a'r broses o wneud penderfyniadau

- Roedd cyfranogwyr yn aml yn cwestiynu a oedd asesiadau'n dal realiti byw gydag anabledd a chyflyrau iechyd hirdymor.
- Cododd gweithdai bryderon ynghylch cyflyrau sy'n amrywio, cyflyrau llai gweladwy (fel cyflyrau iechyd meddwl a niwrowahaniaeth) ac anghenion cymhleth, rhyngweithiol.
- Roedd pryderon ynghylch tystiolaeth, arbenigedd aseswyr ar gyflyrau penodol ac anghysondeb gwneud penderfyniadau yn aml yn cyd-fynd â'r trafodaethau hyn.

Mae llawer o'r materion a godwyd yn adlewyrchu heriau ehangach ar lefel y system yn hytrach na phryderon sy'n benodol i gymunedau neu leoliadau. Fodd bynnag, rhannodd rhai grwpiau faterion penodol yr oeddent yn eu hwynebu. Er enghraifft:

Cohort	Mater allweddol a godwyd
Pobl sydd â niwrowahaniaeth	Ffurflenni, cyfathrebu, gweinyddu
Cyflyrau iechyd meddwl	Pryder, effaith emosiynol
Cyflyrau sy'n amrywio	Asesiadau ciplun
Anableddau dysgu	Cymhlethdod a hygyrchedd
Gofalwyr	Trosglwyddo baich i rwydweithiau cymorth
Cymunedau gweledig	Problemau teithio a mynediad

1.2 Gwelliannau a awgrymwyd drwy'r Pecyn Gweithdy Parod

Roedd tua 90% o'r cyflwyniadau yn nodi gwelliannau i'r broses. Ymhlith yr argymhellion a glywyd yn fwyaf cyson ar draws y gweithdai oedd:

Argymhelliad	**Digwyddiad Bras**
Defnydd gwell o dystiolaeth feddygol (meddygon teulu, ymgynghorwyr, cofnodion presennol, tystiolaeth y GIG)	~78%
Aseswyr arbenigol neu aseswyr sydd wedi'u hyfforddi'n well	~77%
Lleihau ailasesiadau ar gyfer cyflyrau gydol oes, parhaol neu gynyddol	~70%
Gwella hygyrchedd ac addasiadau rhesymol	~65%
Cyfathrebu a thryloywder gwell	~55%
Cydnabyddiaeth well o gyflyrau sy'n amrywio	~55%
Ffurflenni a phroses gwneud cais symlach	~50%
Asesiadau sy'n canolbwyntio ar y person (yn unol â'r model cymdeithasol o anabledd)	~45%
Opsiwn asesu wyneb yn wyneb	~40%
Proses ymgeisio ar-lein neu ddigidol	~40%

Roedd argymhellion eraill a godwyd yn llai aml yn cynnwys:

Argymhelliad	**Digwyddiad Bras**
Strwythurau dyfarnu hyblyg a haenau cymorth ychwanegol	~7%
Hawl awtomatig ar gyfer cyflyrau penodol	~6%
Diwygio'r broses Ailystyriaeth Orfodol	~5%
Mwy o gynnwys profiad byw mewn asesiadau	~5%
Llwybrau amgen ar gyfer darparu cymorth i bobl ag anabledd (e.e. talebau teithio, neu brynu offer)	~3%
Modelau asesu a chefnogi cymunedol	~3%
Integreiddio gwell o gymorth ariannol ac anariannol	~2%
Cymorth ariannol wedi'i dargedu (model prawf modd)	~2%

Roedd enghreifftiau o syniadau eraill yr oedd cyfranogwyr yn teimlo y gallent gyflawni newid sylweddol yn cynnwys:

Argymhelliad	**Crynodeb**
Pasbort anabledd	Un cofnod neu ddynodwr anabledd wedi'i wirio a allai leihau casglu tystiolaeth ac ailasesu dro ar ôl tro.
Asesiad cyfannol o oes gyfan	Asesiadau sy'n ystyried effaith lawn cyflwr ar fywyd person, yn hytrach na chanolbwyntio ar weithgareddau neu ddisgrifiadau unigol yn unig.

Ceisiadau ar-lein cyffredinol	Proses gwneud cais ac adolygu ar-lein gwbl hygyrch sydd ar gael i bob hawlydd ochr yn ochr â sianeli presennol.
Cymorth cymwysiadau â chymorth AI	Defnyddio offer AI i gefnogi hawlwyr ynghylch deall a chwblhau ffurflenni cais.
Asesiadau model cymdeithasol	Dull asesu sy'n canolbwyntio ar rwystrau i gyfranogiad ac annibyniaeth, yn hytrach nag ar nam neu analluedd yn unig.
Llwybrau asesu arbenigol	Llwybrau asesu ar wahân ar gyfer gwahanol grwpiau anabledd, gyda chefnogaeth aseswyr sydd ag arbenigedd perthnasol.
System gymorth integredig i bobl anabl	Mwy o rannu a chydlynu data ar draws y llywodraeth a gwasanaethau cyhoeddus i leihau dyblygu a cheisiadau tystiolaeth dro ar ôl tro.
Model AI â goruchwyliaeth ddynol	Defnyddio AI i gefnogi prosesau gwneud penderfyniadau gan gynnal goruchwyliaeth ddynol ystyrlon a barn derfynol.
System gwneud cais a gychwynnwyd gan ofal iechyd	Model lle gallai gweithwyr gofal iechyd proffesiynol helpu i gychwyn neu sbarduno'r broses PIP ar gyfer unigolion cymwys, gan leihau baich hawlydd.

2. Cyflwyniad

Mae'r Pecyn Gweithdy Parod yn rhan annatod o ddull y grŵp llywio o gasglu tystiolaeth ac ymgysylltu ehangach ar gyfer yr Adolygiad Timms. Dewisodd y grŵp llywio'r dull hwn i gynyddu cyrhaeddiad yr Adolygiad i unigolion nad ydynt efallai wedi ymwneud â llinynnau gwaith eraill fel y Cais am Dystiolaeth. Bwriad y Pecyn Gweithdy Parod oedd manteisio ar rwydweithiau ac arbenigedd sefydliadau sy'n adnabod eu cymunedau orau. Rhoddodd gynnig hyblyg iddynt y gellid ei addasu i anghenion a phrofiadau gwahanol grwpiau.

Roedd y Pecyn Gweithdy Parod ar agor o ddydd Llun 8 Mehefin i ddydd Gwener 17 Gorffennaf, gyda nifer fach o ymatebion hyd at ddydd Gwener 31 Gorffennaf. Yn ystod yr amser hwn, cafodd yr Adolygiad 126 o gyflwyniadau gan 109 o sefydliadau gan gofnodi trafodaethau o 138 o weithdai ledled y wlad, gyda thua 1240 o gyfranogwyr. Roedd hyn yn cynnwys pobl â phrofiad o wneud cais am a chael PIP, aelodau o'r teulu a gofalwyr a'r rhai sy'n darparu cyngor neu gefnogaeth ffurfiol i'r rhai sy'n llywio'r system PIP. Cynhaliodd sawl Aelod Seneddol (AS) sesiynau gyda'u hetholwyr hefyd.

Cafodd adroddiad canfyddiadau y Pecyn Gweithdy Parod ei ddrafftio gan The Public Service Consultants (The PSC), gyda chefnogaeth gan DWP, fel crynodeb o ganfyddiadau ar gyfer gweithgor y Pecyn Gweithdy Parod Adolygiad Timms. Mae'n disgrifio'r fethodoleg a ddefnyddiwyd a'r canfyddiadau allweddol o'r Pecyn Gweithdy Parod. Fe'i rhannwyd gyda'r grŵp llywio ochr yn ochr â ffynonellau tystiolaeth eraill i helpu i ddylunio argymhellion i'w cyflwyno i'r Ysgrifennydd Gwladol yn Hydref 2026. Yn ogystal â'r ddogfen hon, roedd gan y grŵp fynediad at bob cyflwyniad (gyda phob gwybodaeth bersonol adnabyddadwy wedi'i golygu) a rhestr o awgrymiadau ar gyfer

newid neu wella a wnaed ym mhob cyflwyniad. Mynychodd y grŵp llywio gyfarfod hefyd lle cyflwynodd y tîm a ddadansoddodd yr ymatebion ganfyddiadau allweddol ac atebodd gwestiynau. Yn dilyn y gweithdai, anfonodd y Grŵp Llywio e-bost at y sefydliadau a gymerodd ran yn diolch iddynt am eu cyfranogiad, gan nodi'r camau nesaf ar gyfer yr adolygiad, a cheisio adborth ar y dull Pecyn Gweithdy Parod i nodi gwersi a llywio dyluniad unrhyw ymarferion ymgysylltu o'r fath yn y dyfodol.

3. Methodoleg y Pecyn Gweithdy Parod

3.1 Adnoddau a chymorth ariannol y Pecyn Gweithdy Parod

Arweiniodd grŵp bach o aelodau'r grŵp llywio Adolygiad Timms y gwaith o ddylunio a goruchwylio'r Pecyn Gweithdy Parod. Cefnogwyd y grŵp gwaith hwn gan The Public Service Consultants (The PSC), West of England Centre for Inclusive Living (WECIL), a swyddogion DWP.

Gallai gweithdai gynnwys hyd at dair sesiwn, pob un yn canolbwyntio ar sut mae PIP yn gweithio ar hyn o bryd a syniadau cyfranogwyr ar gyfer newid:

1. Beth yw pwrpas PIP
2. Sut beth yw gwneud cais am PIP
3. Sut mae penderfyniadau'n cael eu gwneud am PIP

Yn ogystal â deunyddiau gweithdy y gellir eu golygu, roedd y Pecyn Gweithdy Parod yn cynnwys canllawiau i hwyluswyr a ffurflenni i gasglu gwybodaeth am gyfranogwyr, cyflwyniadau sefydliadau a'u hadborth. Crëwyd deunyddiau yn Saesneg, yn Gymraeg ac mewn amrywiaeth o fformatau hygyrch. Cynhaliodd y PSC ddwy sesiwn wybodaeth i sefydliadau ac un i ASau.

Er bod y Pecyn Gweithdy Parod ar agor i unrhyw sefydliad a oedd yn cymryd rhan, aeth Adolygiad Timms ati'n uniongyrchol i gysylltu â nifer fach o sefydliadau i gynnig £1000 o gymorth ariannol. Roedd hyn yn bennaf i dalu costau hygyrchedd lleoliadau a gweithdai, gan eu cefnogi i gyflwyno gweithdai hygyrch gyda grwpiau a chymunedau lleol yn eu rhwydweithiau. Nodwyd y sefydliadau hyn gan y grŵp llywio am eu gallu i gyrraedd unigolion a grwpiau sy'n llai tebygol o ymgysylltu ag ymchwil y llywodraeth neu ymgynghoriadau cyhoeddus, gan gynnwys y rhai o gymunedau sydd wedi'u tangynrychioli.

Gellir dod o hyd i fwy o wybodaeth am sut y cynlluniwyd y deunyddiau a'r dull o roi cymorth ariannol yn atodiad A.

3.2 Sut y dadansoddwyd ymatebion i'r gweithdy

O ystyried cymhlethdod y dystiolaeth a gynhyrchwyd drwy'r Pecyn Gweithdy Parod a'r hyblygrwydd a roddir i sefydliadau i gyflwyno yn y ffordd sy'n gweithio orau iddynt, defnyddiodd y PSC a'r DWP ddull dan arweiniad dynol a gynorthwyir gan AI i gefnogi dadansoddiad ar raddfa fawr. Cynlluniwyd y fethodoleg i alluogi dadansoddiad cyson a thryloyw ar draws y dystiolaeth gan sicrhau bod canfyddiadau'n parhau i fod yn seiliedig ar y safbwyntiau a'r profiadau a rennir gan gyfranogwyr.

3.2.1 Dadansoddiad AI o ymatebion

Adeiladodd y dull dadansoddol ar ddulliau a ddatblygwyd a'u defnyddio'n flaenorol o fewn DWP ac yr Adolygiad Timms, a ddefnyddiwyd yn bennaf i gefnogi'r dadansoddiad Cais am Dystiolaeth ar raddfa fawr. Addaswyd y model hwn yn benodol i strwythur, anghenion ac amcanion y rhaglen Pecyn Gweithdy Parod. Defnyddiwyd AI i gefnogi prosesu tystiolaeth, a synthesis ar raddfa fawr, tra bod adolygwyr dynol yn cadw cyfrifoldeb am ddehongli, herio, sicrhau ansawdd, dilysu, a barn derfynol drwy gydol y broses.

Dilynodd y dadansoddiad broses strwythuredig pedwar cam:

- **Cam 1: Nodi themâu:** Adolygwyd tystiolaeth o gyflwyniadau gweithdai a'i threfnu mewn fformat cyson. Yna tynnwyd themâu, materion a mewnwelediadau allweddol yn uniongyrchol o gyfraniadau'r cyfranogwyr.
- **Cam 2: Dod â themâu at ei gilydd:** Cafodd themâu cysylltiedig eu grwpio a'u syntheseiddio i fod yn faterion cyffredin, negeseuon cylchol, a phatrymau ar draws cyflwyniadau.
- **Cam 3: Deall yr hyn yr oedd y dystiolaeth yn ei ddweud wrthym:** Archwiliodd y dadansoddiad sut oedd gwahanol faterion yn gysylltiedig â'i gilydd, lle'r oedd cyfranogwyr yn rhannu profiadau tebyg, lle'r oedd safbwyntiau'n amrywio, a pha faterion oedd yn ymddangos yn cynrychioli heriau system ehangach yn hytrach na phryderon ynysig. Archwiliodd y cam hwn hefyd fesur negeseuon a sicrhau nad oedd safbwyntiau llai a fynegwyd yn cael eu diystyru.
- **Cam 4: Nodi mewnwelediadau strategol:** Casglwyd canfyddiadau ynghyd i nodi negeseuon arwyddocaol a negeseuon sy'n dod i'r amlwg ar draws y sylfaen dystiolaeth, gan helpu i amlygu materion allweddol, pwysau a chyfleoedd i wella.

Cynlluniwyd y fframwaith i symud yn systematig o fewnbynnau cyflwyniadau unigol tuag at fewnwelediadau ehangach gan gynnal cysylltiad clir yn ôl at gyfraniadau gwreiddiol. Sicrhaodd hyn fod y dadansoddiad yn parhau i fod wedi'i arwain gan dystiolaeth ac y gellid olrhain canfyddiadau yn ôl i themâu a phrofiadau a godwyd gan gyfranogwyr y gweithdy.

3.2.2 Dadansoddiad dan arweiniad dynol

Adolygwyd yr holl ymatebion gan o leiaf ddau awdur yr adroddiad hwn, gan sicrhau bod yr ymatebion crai a'r mewnwelediadau a syntheseiddiwyd yn cyd-fynd.

Cynhaliwyd dadansoddiad thematig â llaw o 10% o'r cyflwyniadau (13) ar yr un pryd ac yn annibynnol gan y PSC i sicrhau ansawdd a dilysrwydd y canfyddiadau, heb ddefnyddio AI. Trafodwyd canlyniadau'r dadansoddiad hwn a'u cymharu â swyddogion DWP a oedd yn cefnogi'r Adolygiad Timms i ddilysu cam 1 y dadansoddiad. Adolygwyd camau 2, 3 a 4 yn annibynnol hefyd gan y PSC i sicrhau bod y cyflwyniadau crai o'r Pecyn Gweithdy Parod yn cael eu cadw. Darperir mwy o fanylion am y fethodoleg, y prosesau sicrwydd, a'r strwythur llywodraethu llawn yn Atodiad B.

3.3 Ystyriaethau ar gyfer dehongli'r canfyddiadau

Casglodd y Pecyn Gweithdy Parod dystiolaeth ansoddol a phrofiad byw yn hytrach na sampl ystadegol gynrychioliadol o bob hawlydd PIP. Roedd cyfranogiad yn wirfoddol ac felly dylid dehongli canfyddiadau fel rhai sy'n adlewyrchu'r profiadau a'r safbwyntiau a godwyd gan gyfranogwyr y gweithdy yn hytrach na phob hawlydd.

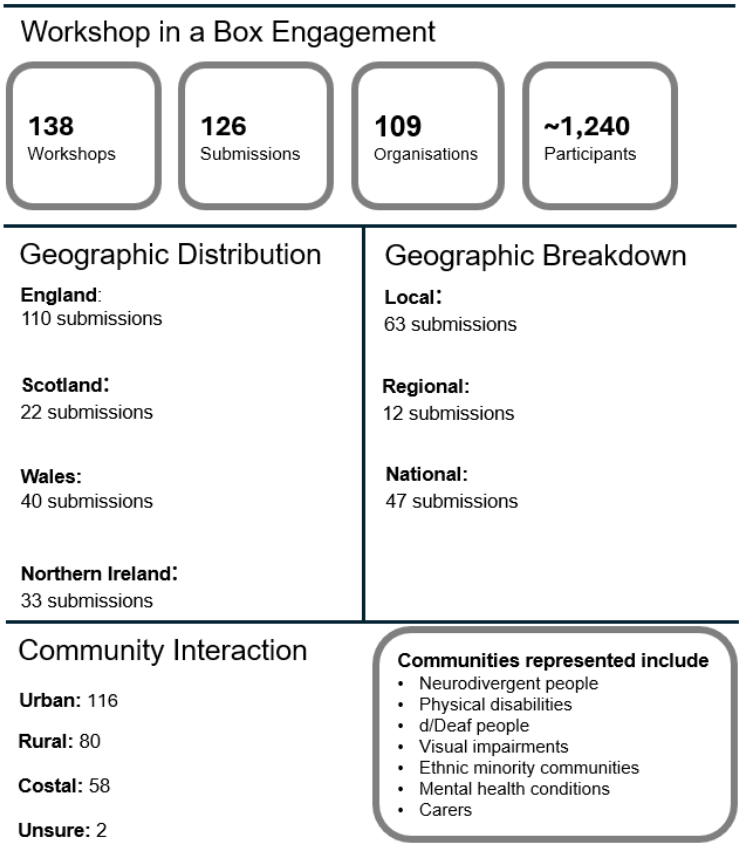
Roedd y ffordd y cynhaliwyd y gweithdai a'r fformatau cyflwyno yn amrywio rhwng sefydliadau er mwyn sicrhau'r hygyrchedd mwyaf posibl. Felly, mae canfyddiadau'n adlewyrchu gwybodaeth a gasglwyd a'i chyflwyno trwy weithdai yn hytrach na chofnodion gair am air o bob trafodaeth. Galluogodd y fethodoleg a arweiniwyd gan berson, a gynorthwywyd gan AI, ddadansoddiad ar raddfa fawr o'r dystiolaeth, ond fel gyda phob dadansoddiad ansoddol, roedd datblygu a synthesis thema yn gofyn am farn ddadansoddol. Defnyddiwyd adolygiad dynol, sicrhau ansawdd a dilysu annibynnol drwyddi draw i gefnogi cadernid y canfyddiadau.

Mae cyfeiriadau at gyffredinrwydd themâu yn dangos pa mor eang y trafodwyd materion ar draws tystiolaeth gweithdai a gyflwynwyd ac ni ddylid eu dehongli fel mesurau cynrychioliadol o farn y cyhoedd.

Ceir mwy o wybodaeth am ystyriaethau ar gyfer dehongli'r canfyddiadau yn Atodiad A.

4. Cyrhaeddiad y Pecyn Gweithdy Parod

Cynhyrchodd y Pecyn Gweithdy Parod dystiolaeth o 126 o gyflwyniadau gan 109 o sefydliadau gan gofnodi trafodaethau o 138 o weithdai ledled y wlad, gyda thua 1240 o gyfranogwyr.

Ffigwr 1: Cyrhaeddiad daearyddol ymgysylltu â'r Pecyn Gweithdy Parod

Roedd y sefydliadau a gymerodd ran yn cynnwys elusennau sy'n ymwneud a â chyflyrau penodol, Sefydliadau Pobl Fyddar ac Anabl, swyddfeydd Cyngor ar Bopeth, swyddfeydd Aelodau Seneddol a grwpiau profiad byw. Cyflwynwyd gweithdai gan sefydliadau sy'n gweithredu ar lefelau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol, gan ddarparu mewnwelediad o ystod eang o gymunedau a phrofiadau. Cynigiodd sefydliadau sawl dull o ymuno â gweithdai gan gynnwys wyneb yn wyneb, ar-lein, a hybrid.

Mae'r ymatebion yn adlewyrchu ystod eang o brofiadau a safbwyntiau sy'n ymwneud ag anabledd, cyfranogiad, anghenion cymorth a rhyngweithio â'r system PIP.

Roedd y cyfranogwyr yn cynnwys pobl sydd ag anableddau corfforol, cyflyrau iechyd meddwl, anableddau dysgu, awtistiaeth, ADHD a chyflyrau niwrowahaniaethol eraill, nam ar y synhwyrau, a chyflyrau iechyd amrywiol, hirdymor neu luosog. Roedd y cyflwyniadau hefyd yn cynnwys profiadau gofalwyr, pobl iau, menywod, pobl o gefndiroedd lleiafrifoedd ethnig, a phobl sy'n profi ansicrwydd ariannol a thai.

Ar draws gweithdai, anaml y byddai cyfranogwyr yn profi un anfantais. Yn hytrach, roedd trafodaethau gweithdai yn aml yn myfyrio ar brofiadau sy'n gorgyffwrdd o anabledd, tlodi, cyfrifoldebau gofalu, ansicrwydd tai, allgáu digidol a chyflyrau iechyd lluosog. Disgrifiodd llawer o gyfranogwyr y ffactorau hyn fel rhai cydgysylltiedig, gan amlygu sut y gall gwahanol fathau o anfantais gyfuno ac atgyfnerthu ei gilydd i lunio bywyd bob dydd, mynediad at gyfleoedd, a phrofiadau o ymgysylltu â systemau cymorth.

Ar draws llawer o weithdai, trafodwyd heriau sy'n gysylltiedig ag anabledd o fewn lens gyd-destunol ehangach amgylchiadau cymdeithasol ac economaidd, yn hytrach na materion annibynnol. Daeth y patrwm hwn i'r amlwg ar draws ystod o sefydliadau, grwpiau cyfranogwyr, a chyd-destunau daearyddol, gan awgrymu bod llawer o brofiadau a godwyd drwy'r gweithdai yn cael eu deall orau yng nghyd-destun pwysau rhyngweithiol lluosog, yn hytrach nag un nodwedd neu amgylchiad ar ei ben ei hun.

Mae mwy o wybodaeth am gyrhaeddiad y Pecyn Gweithdy Parod wedi'i nodi yn Atodiad C.

5. Canfyddiadau gan sesiynau'r Pecyn Gweithdy Parod

Roedd 3 sesiwn y gallai sefydliadau eu cynnal, yn ymdrin â:

1. Beth yw pwrpas PIP
2. Sut beth yw gwneud cais am PIP
3. Sut mae penderfyniadau'n cael eu gwneud am PIP

Mae'r adran hon yn crynhoi'r canfyddiadau allweddol o bob un o'r sesiynau, gan nodi nad oedd pob cyflwyniad yn darparu ymateb i bob sesiwn.

5.1 Beth yw pwrpas PIP?

Roedd y sesiwn hon yn ymdrin â:

- Beth yw pwrpas pobl i ddefnyddio PIP?
- Pam mae PIP yn bwysig iddynt?

- A oes rhannau o'ch bywyd neu'ch amgylchiadau sy'n effeithio ar gostau ychwanegol Anabledd? Sut maen nhw'n effeithio ar sut rydych yn defnyddio PIP?
- Beth ydych yn meddwl y dylai PIP helpu pobl i'w wneud?

Themâu allweddol o'r gweithdai oedd bod:

- Mae'n bwysig cael budd-dal sy'n cydnabod y costau anochel sy'n gysylltiedig ag anabledd a chyflyrau iechyd hirdymor,
- Mae costau sy'n ymwneud ag anabledd yn gronnol ond yn unigol iawn,
- Gall pwysau ariannol fod yn arbennig o arwyddocaol i bobl sy'n profi sawl math o anfantais,
- Mae PIP yn fwy na budd-dal ariannol. Mae'n galluogi pobl i gymryd rhan mewn cymdeithas,
- Mae PIP yn helpu i wneud yn iawn am ddiffygion mewn gwasanaethau eraill.

5.1.1 Pwrpas a gwerth PIP

Ar draws y gweithdai, roedd y cyfranogwyr yn ystyried bod PIP yn ffynhonnell gymorth bwysig a gwerthfawr. Yn aml, disgrifiodd y cyfranogwyr y canlynol:

- Mae PIP yn cydnabod ac yn helpu pobl i reoli'r costau amrywiol, cronnus sy'n gysylltiedig â'u hanableddau a'u cyflyrau iechyd hirdymor,
- Mae costau'n anochel ac yn angenrheidiol, yn hytrach nag yn ddewisol,
- Mae costau sy'n gysylltiedig ag anabledd yn amrywio'n sylweddol rhwng unigolion,
- Rhaid i gymorth fod yn ddigon hyblyg i ddarparu ar gyfer amgylchiadau ac anghenion gwahanol.

Tynnodd grwpiau â nam ar y synhwyrau sylw at bwysigrwydd technoleg ac offer domestig wedi'i addasu, tra bod grwpiau ag anableddau dysgu a chyflyrau hirdymor wedi pwysleisio eu defnydd o PIP ar gyfer gweithwyr cymorth.

Disgrifiodd cyfranogwyr ar draws grwpiau PIP fel rhywbeth sy'n cyfrannu at urddas, ymreolaeth ac ansawdd bywyd. Yn aml, trafododd cyfranogwyr PIP o ran yr hyn y mae'n galluogi pobl i'w wneud yn hytrach na dim ond yr hyn y mae'n ei ddarparu'n ariannol.

5.1.2 Tlodi, caledi ariannol a chostau sy'n gysylltiedig ag anabledd

Roedd diogelwch ariannol yn thema gyffredin drwy gydol trafodaethau yn ymwneud â phwrpas PIP.

Disgrifiodd cyfranogwyr wynebu costau uwch am nwyddau a gwasanaethau hanfodol yn ogystal â chymorth yn gysylltiedig â'u hanabledd. Er enghraifft, cyfeiriodd rhai cyfranogwyr at y ffaith nad oeddent yn gallu teithio pellteroedd hirach i gael gafael ar fwydydd rhatach oherwydd eu hanabledd. Ailadroddodd sefydliadau'r neges, yn hytrach na deillio o un ffynhonnell, fod y costau ychwanegol hyn yn aml yn gorgyffwrdd ac yn cynnwys ystod o gostau fel:

- Trafnidiaeth
- Bwyd
- Ynni

- Tai
- Gofal
- Offer arbenigol
- Mynediad digidol
- Addasiadau i’r cartref
- Mynediad at wasanaethau

Yn aml, disgrifiwyd costau sy'n gysylltiedig ag anabledd fel rhai cronnus mewn trafodaethau. Roeddent hefyd yn cysylltu costau sy'n gysylltiedig ag anabledd ag amgylchiadau economaidd ehangach, gan gynnwys costau byw cynyddol, gwariant uwch ar aelwydydd ac ansicrwydd ariannol.

Yn aml, awgrymodd cyfranogwyr y gall pwysau ariannol fod yn arbennig o arwyddocaol i'r rhai sy'n profi sawl math o anfantais. Yn aml, cysylltodd trafodaethau anabledd â thlodi, cyfrifoldebau gofalu, ansicrwydd tai a heriau ariannol ehangach. Awgrymodd gweithdai yn gyffredin fod costau sy'n gysylltiedig ag anabledd yn unigol iawn ac yn aml yn anodd eu cyffredinoli ar draws gwahanol grwpiau.

Ar draws rhai gweithdai, disgrifiodd cyfranogwyr bryderon hefyd ynghylch y graddau y mae cymorth yn adlewyrchu natur amrywiol a newidiol costau sy'n gysylltiedig ag anabledd dros amser.

5.1.3 Cyfranogiad, cyfle ac annibyniaeth

Roedd cyfranogwyr ar draws y gweithdai yn gweld PIP nid yn unig fel budd-dal ariannol, ond fel ffordd o alluogi pobl anabl i gymryd rhan yn deg yn y gymdeithas. Disgrifiodd cyfranogwyr beth mae cyfranogiad yn ei olygu iddynt mewn termau eang, gan gynnwys:

- Cyflogaeth
- Gwirfoddoli
- Addysg
- Ymglymiad cymunedol
- Bywyd teuluol
- Gweithgareddau cymdeithasol
- Ymgysylltiad bob dydd â chymdeithas.

Yn aml, tynnodd cyfranogwyr sylw at y berthynas rhwng PIP fel rhoi'r gallu i bobl gynnal ymreolaeth a chymryd rhan yn deg yn y gymdeithas trwy reoli canlyniadau ymarferol anabledd a chyflyrau iechyd hirdymor.

Yn aml, cyfeiriodd cyfranogwyr at PIP fel rhywbeth sy'n cefnogi:

- Symudedd a theithio
- Mynychu apwyntiadau gofal iechyd
- Cyfranogiad mewn cyflogaeth ac addysg
- Ymglymiad cymunedol
- Rhyngweithio cymdeithasol
- Byw'n annibynnol

Teimlai llawer o gyfranogwyr fod PIP yn helpu i wneud yn iawn am ddiffygion mewn rhannau eraill o'r system. Roedd hyn yn cynnwys:

- Ariannu therapïau, triniaethau ac offer a oedd yn anodd eu cyrchu trwy wasanaethau gofal iechyd,
- Talu am gymorth nad oedd ar gael trwy ddarpariaethau gofal cymdeithasol,
- Helpu pobl i reoli effaith ariannol rhwystrau i gyflogaeth,
- Gwneud yn iawn am drafnidiaeth anhygyrch.

Disgrifiwyd PIP yn aml hefyd fel un sy'n cefnogi anghenion yr oedd cyfranogwyr yn teimlo nad oeddent yn cael eu diwallu'n llawn mewn mannau eraill.

5.1.4 Beth mae cyfranogwyr y gweithdy eisiau ei weld yn newid?

Trafododd y cyfranogwyr amrywiaeth o syniadau yn ymwneud â sut y gellid cryfhau rôl a phwrpas PIP yn y dyfodol.

- **Cymorth hyblyg:** Pwysleisiodd llawer o gyfranogwyr, yn enwedig y rhai a oedd yn cael PIP eu hunain, bwysigrwydd cynnal PIP fel cymorth hyblyg y gellir ei ddefnyddio yn ôl anghenion ac amgylchiadau unigol. Yn aml, tynnodd trafodaethau sylw at amrywiaeth costau sy'n gysylltiedig ag anabledd a phwysigrwydd cadw dewis unigol dros system fwy rhagnodol. Cododd rhai gweithdai'r syniad o gyflwyno cyfraddau dyfarnu ychwanegol i adlewyrchu ystod eang o anghenion pobl sy'n cael PIP.
- **Cydnabod costau ehangach sy'n gysylltiedig ag anabledd:** Yn aml, tynnodd cyfranogwyr sylw at bwysigrwydd sicrhau bod cymorth yn adlewyrchu'r ystod o gostau a brofir gan bobl anabl sydd a phobl â chyflyrau iechyd hirdymor. Yn aml, roedd trafodaethau'n canolbwyntio ar natur gronnus costau sy'n gysylltiedig ag anabledd a sut y gall costau newid dros amser.
- **Cefnogi annibyniaeth a chyfranogiad:** Disgrifiodd cyfranogwyr yn aml bwysigrwydd sicrhau bod trefniadau yn y dyfodol yn parhau i gefnogi annibyniaeth, cyfranogiad mewn cymdeithas ac ansawdd bywyd. Cyfeiriodd trafodaethau'n aml at gyflogaeth, addysg, symudedd, cyfranogiad cymdeithasol ac ymgysylltu cymunedol.
- **Cydlynu gwell â systemau cymorth ehangach:** Trafododd llawer o gyfranogwyr, yn enwedig ymhlith gofalwyr a grwpiau eiriolaeth, gyfleoedd ar gyfer cysylltiadau cryfach rhwng PIP a systemau cymorth ehangach, gan gynnwys iechyd, gofal, cyflogaeth a gwasanaethau cymunedol, er mwyn gwella canlyniadau hirdymor y rhai sy'n eu cael. Yn aml, disgrifiodd cyfranogwyr PIP fel rhywbeth sy'n gweithredu o fewn ecosystem cymorth ehangach yn hytrach nag ar ei ben ei hun, gyda dymuniad am fwy o gyfeirio ac atgyfeiriadau awtomatig yn ystod y broses PIP i ddulliau cymorth eraill.

5.2 Sut beth yw gwneud cais am PIP

Archwiliodd yr ail sesiwn Pecyn Gweithdy Parod brofiadau cyfranogwyr o wneud cais am PIP.

Y prif themâu o'r gweithdai oedd:

- Mae'r profiad o wneud cais am PIP yn creu baich gweinyddol sylweddol i'r unigolyn.
- Mae aelodau'r teulu, gofalwyr, sefydliadau eiriolaeth a gweithdai cymorth yn chwarae rhan hanfodol wrth helpu pobl i lywio'r broses.

- Mae'r profiad yn aml yn llawn straen, yn creu pryder ac yn cario pwysau emosiynol sylweddol,
- Mae'r broses yn wrthwynebol, gyda rhai ymgeiswyr yn teimlo nad oeddent yn cael eu gwrando arnynt na'u credu.

5.2.1 Taith yr hawlydd, hygyrchedd a baich gweinyddol

Ar draws y gweithdai, disgrifiodd y cyfranogwyr yn aml daith yr hawlydd fel un a oedd angen ymdrech weinyddol sylweddol. Cyfeiriodd trafodaethau'n aml at heriau gyda:

- Cwblhau ffurflenni
- Casglu tystiolaeth
- Deall gofynion
- Rheoli terfynau amser
- Cyfathrebu â gwasanaethau
- Llywio sawl cam o'r broses.

Yn aml, tynnodd trafodaethau sylw at yr her o reoli gofynion gweinyddol ochr yn ochr â chyflyrau iechyd, anableddau, triniaeth, cyfrifoldebau gofalu neu bwysau ehangach ym mywyd bob dydd. Disgrifiodd y cyflwyniadau hefyd sut mae rhyngweithiadau lluosog drwy gydol y daith yn cyfuno i greu profiad anodd cyffredinol o PIP.

Awgrymodd trafodaethau yn aml fod gwahanol grwpiau'n wynebu gwahanol rwystrau mynediad yn y broses. Disgrifiodd cyfranogwyr ystod eang o anghenion yn ymwneud â chyfathrebu, darparu gwybodaeth, hyblygrwydd gweinyddol a dulliau ymgysylltu. Pwysleisiodd cyfranogwyr ag anableddau dysgu a nam ar y synhwyrau yr angen am wybodaeth fwy hygyrch drwy gydol y broses, fel fideos Iaith Arwyddion Prydain a mwy o ddefnydd o ddogfennau Hawdd i'w Ddarllen.

Ar draws llawer o weithdai, tynnodd cyfranogwyr sylw at y rôl a chwaraeir gan aelodau'r teulu, gofalwyr, sefydliadau eiriolaeth a gweithwyr cymorth wrth helpu pobl i gwblhau ceisiadau, deall gofynion ac ymgysylltu â gwahanol gamau o'r broses. Dywedodd llawer o gyfranogwyr na fyddent yn gallu ymgysylltu â'r broses PIP heb eu heiriolwyr yn eu helpu i'w llywio.

5.2.2 Effaith emosiynol, ymddiriedaeth a chanfyddiadau negyddol o agweddau DWP

Cyfeiriodd cyfranogwyr yn aml at effaith emosiynol ymgysylltu â'r system PIP. Disgrifiwyd yn gyffredin yn y trafodaethau:

- Straen, ansicrwydd a phryder ar draws y broses, yn enwedig lle'r oedd hawl i gymorth yn gysylltiedig ag annibyniaeth, sefydlogrwydd a rheoli costau sy'n gysylltiedig ag anabledd,
- Rhyngweithiadau â'r system yn cario pwysau emosiynol sylweddol

Pwysleisiwyd hyn gan gyfranogwyr â chyflyrau iechyd hirdymor a meddyliol.

Yn aml, disgrifiwyd diffyg ymddiriedaeth yn DWP a'r broses. Teimlai cyfranogwyr nad oeddent yn cael eu gwrando arnynt na'u credu a bod y broses yn wrthwynebol ei natur. Roedd hefyd adlewyrchiadau o beidio â theimlo eu bod yn cael eu deall na'u cynrychioli'n gywir. Yn gyffredin, cysylltodd trafodaethau lefelau ymddiriedaeth â chyfathrebu, tryloywder a chysondeb wrth wneud penderfyniadau.

Disgrifiodd sawl gweithdy sut y dylanwadodd profiadau blaenorol ar ymgysylltu yn y dyfodol. Teimlai cyfranogwyr a gafodd brofiadau cadarnhaol gyda'r broses PIP hyn i raddau helaeth oherwydd aseswyr unigol, swyddogion DWP neu eiriolwyr a oedd yn ymwneud â'u hachos. Roedd hyn yn gysylltiedig â theimlo'n dawelach eu meddwl ac yn fwy hyderus yn y broses. Disgrifiwyd profiadau mwy heriol yn aml fel rhai a oedd yn effeithio ar ddisgwyliadau o ryngweithiadau yn y dyfodol â'r system.

5.2.3 Adolygiadau, ailasesiadau a hyd y dyfarniadau

Roedd gweithdai'n trafod effeithiau ymarferol ac emosiynol adolygiadau ac ailasesiadau dro ar ôl tro. Yn aml, roedd trafodaethau'n cyfeirio at bryderon ynghylch canlyniadau yn y dyfodol, parhad cymorth a'r posibilrwydd o orfod ailadrodd agweddau ar daith yr hawlydd yr oedd cyfranogwyr yn teimlo eu bod eisoes wedi'u cwblhau.

Cwestiynodd llawer o gyfranogwyr ailasesiadau dro ar ôl tro lle disgrifiwyd cyflyrau fel rhai gydol oes, parhaol neu gynyddol. Yn aml, roedd trafodaethau'n canolbwyntio ar y gofyniad i ddarparu gwybodaeth dro ar ôl tro, dangos angen parhaus neu ailymgysylltu â phrosesau gweinyddol.

Tynnodd sawl gweithdy sylw hefyd at effaith ailasesiadau dro ar ôl tro ar unigolion ag anghenion cymorth cymhleth, cyflyrau sy'n amrywio ac anableddau neu gyflyrau iechyd hirdymor. Nododd cyfranogwyr deimladau o flinder a phryder gydag ailasesiadau dro ar ôl tro. Gwnaethant hefyd ddisgrifio baich gweinyddol uchel gyda'r angen i ddarparu tystiolaeth ar gyfer yr un cyflwr dros sawl asesiad.

5.2.4 Beth mae cyfranogwyr y gweithdy eisiau ei weld yn newid?

- **Gwella hygyrchedd:** Awgrymodd cyfranogwyr yn aml symleiddio ffurflenni, gwella cyfathrebu a chynyddu hyblygrwydd yn y ffordd y mae unigolion yn ymgysylltu â'r system. Yn aml, canolbwyntiodd trafodaethau ar sicrhau bod prosesau'n ymatebol i wahanol anghenion ac amgylchiadau. Mae enghreifftiau penodol yn cynnwys fideos gwybodaeth Iaith Arwyddion Prydain a'r argaeledd ehangach o ddogfennau Hawdd i'w Ddarllen a phrint bras drwy gydol y daith.
- **Lleihau'r baich gweinyddol:** Cynigiodd llawer o gyfranogwyr leihau dyblygu, symleiddio prosesau a chyfyngu ar faint o wybodaeth ailadroddus sydd ei hangen drwy gydol y daith. Roedd awgrymiadau'n aml yn anelu at leihau'r ymdrech gyffredinol sy'n gysylltiedig ag ymgysylltu. Awgrymodd rhai gweithdai syniadau fel hawl awtomataidd ar ddiagnosis o rai cyflyrau, cysylltu cofnodion DWP a'r GIG a chadw tystiolaeth feddygol ar ffeil ar gyfer asesiadau yn y dyfodol.
- **Gwella cyfathrebu a thryloywder:** Yn aml, roedd cyfranogwyr yn tynnu sylw at bwysigrwydd cyfathrebu clir, gwybodaeth amserol a mwy o dryloywder drwy gydol y broses. Roedd trafodaethau'n aml yn cysylltu cyfathrebu ag ymddiriedaeth, hyder a dealltwriaeth.
- **Diwygio adolygiadau ac ailasesiadau:** Cyfeiriodd cyfranogwyr ar draws llawer o weithdai at gyfleoedd i leihau gofynion ailasesu ar gyfer cyflyrau hirdymor, gydol oes a chynyddol. Tynnodd trafodaethau sylw hefyd at bwysigrwydd cymesuredd a sicrwydd o fewn prosesau adolygu.
- **Cynyddu mynediad at gefnogaeth ac eiriolaeth:** Tynnodd llawer o gyfranogwyr sylw at y rôl bwysig a chwaraeir gan ofalwyr, grwpiau eiriolaeth a

sefydliadau cymorth. Awgrymodd trafodaethau'n aml y gall sicrhau mynediad at gymorth wella dealltwriaeth, hygyrchedd ac ymgysylltiad ar hyd y daith. Argymhellodd sawl gweithdy y dylid rhoi cyllid ar waith ar gyfer eiriolwyr annibynnol, a bod ymgeiswyr yn cael eu cyfeirio at gymorth gyda'r broses PIP o'r cychwyn cyntaf.

5.3 Sut mae penderfyniadau'n cael eu gwneud ynghylch PIP

Canolbwyntiodd y sesiwn olaf ar yr hyn a asesir a sut y dylid asesu cymhwysedd. Roedd hyn yn cynnwys ystyried pa mor effeithiol y mae'r meini prawf a'r asesiad presennol yn adlewyrchu profiad byw o anabledd neu nam.

Y themâu allweddol o'r gweithdai oedd:

- Nid yw'r asesiad presennol yn cydnabod realiti byw gydag anabledd a chyflyrau iechyd hirdymor, yn enwedig i bobl â chyflyrau cudd neu amrywiol,
- Mae rhwystredigaeth gydag amrywioldeb penderfyniadau a chais am fwy o dryloywder,
- Canfyddir bod cefndiroedd, dealltwriaeth a hyfforddiant aseswyr yn chwarae rhan sylweddol yn y canlyniad.

5.3.1 Ansawdd asesu a gwneud penderfyniadau

Disgrifiodd llawer o gyfranogwyr heriau wrth geisio trosi profiadau byw manwl yn brosesau asesu strwythuredig. Tynnodd y cyflwyniadau sylw at yr anhawster o gofnodi profiadau sy'n:

- Amrywio rhwng unigolion,
- Amrywio dros amser, neu
- Cael eu dylanwadu gan amgylchiadau amgylcheddol a chymdeithasol ehangach.

Yn aml, roedd trafodaethau'n canolbwyntio ar y graddau yr oedd asesiadau'n adlewyrchu profiadau o ddydd i ddydd, amgylchiadau newidiol a'r realiti ymarferol o reoli anghenion cymorth. Pwysleisiodd llawer o gyfranogwyr anabl bwysigrwydd gallu egluro eu hamgylchiadau'n llawn a chael hyn wedi'i adlewyrchu'n gywir mewn penderfyniadau.

Yn aml, roedd cyfranogwyr yn tynnu sylw at bwysigrwydd prosesau gwneud penderfyniadau clir, tryloyw a chyson. Roeddent yn teimlo y dylai amgylchiadau tebyg arwain at ganlyniadau tebyg ar draws gwahanol aseswyr.

Nododd llawer o drafodaethau hefyd arwyddocâd cyfathrebu ac esboniad. Awgrymodd cyfranogwyr yn aml y gall deall sut y cyrhaeddwyd penderfyniadau ddylanwadu ar hyder yn y system, waeth beth fo'r canlyniad.

5.3.2 Anghenion cudd, amrywiol a chymhleth

Disgrifiodd gweithdai'n gyson yr her o gynrychioli profiadau sy'n newid dros amser, gan nodi na all natur 'ciplun' yr asesiad cyfredol wneud cyfiawnder â hyn. Cyfeiriodd cyfranogwyr yn gyffredin at:

- Amrywiadau mewn symptomau,
- Newidiadau mewn effaith swyddogaethol, a

- Gwahaniaethau yn y ffordd y mae cyflyrau'n effeithio arnynt o ddydd i ddydd.

Awgrymodd trafodaethau'n aml y gall y profiadau hyn fod yn anodd eu cyfleu ac yn anodd eu hadlewyrchu o fewn dulliau asesu safonol.

Trafododd cyfranogwyr yn aml sut mae cyflyrau cudd a llai gweladwy yn cael eu deall, eu tystio a'u hasesu, gan gynnwys:

- Cyflyrau iechyd meddwl,
- Cyflyrau niwroamrywiol,
- Cyflyrau iechyd cronig lle nad yw'r effeithiau o bosibl yn amlwg ar unwaith.

Tynnodd llawer o gyfranogwyr sylw at effaith gronnus nifer o gyflyrau. Yn hytrach na phrofi un anabledd neu gyflwr iechyd, roedd cyfranogwyr yn aml yn disgrifio cyfuniadau o anghenion corfforol, gwybyddol, iechyd meddwl a synhwyraidd. Awgrymodd trafodaethau'n gyffredin y gall y rhyngweithio rhwng cyflyrau fod yr un mor arwyddocaol ag effaith unrhyw gyflwr unigol a ystyrir ar ei ben ei hun.

Trafododd cyfranogwyr eu profiad bod asesiadau'n gofyn a all rhywun ymgymryd â cham ond nid yr effaith na'r canlyniadau ohono. Nododd cyfranogwyr yn aml nad yw'r broses asesu bresennol yn cofnodi'n ddigonol:

- Poen,
- Blinder,
- Ymdrech gwybyddol,
- Effaith gronnus ymgymryd â gweithgareddau.

5.3.3 Tystiolaeth, arbenigedd a hyder

Ar draws llawer o gyflwyniadau, tynnodd cyfranogwyr sylw at bwysigrwydd sicrhau bod tystiolaeth o wahanol ffynonellau yn cyfrannu'n effeithiol at benderfyniadau, yn enwedig yr angen i roi mwy o bwyslais i dystiolaeth feddygol wrth wneud penderfyniadau.

Yn aml, trafododd cyfranogwyr werth dealltwriaeth sy'n benodol i gyflyrau ac yn aml, tynnasant sylw at bwysigrwydd cydnabod sut mae anableddau a chyflyrau iechyd yn effeithio ar bobl mewn gwahanol ffyrdd.

Cysylltodd llawer o gyfranogwyr dystiolaeth ac arbenigedd â'u hyder mewn penderfyniadau. Awgrymodd trafodaethau'n aml fod hyder mewn penderfyniadau yn cael ei ddylanwadu gan:

- Canfyddiadau o sut mae tystiolaeth yn cael ei hystyried,
- Sut mae amgylchiadau'n cael eu deall.
- Sut mae casgliadau'n cael eu hesbonio

Pwysleisiodd cyfranogwyr yn aml hefyd fod profiad byw yn rhan bwysig o ddeall anabledd ac anghenion cymorth. Awgrymodd trafodaethau'n gyffredin y dylid ystyried tystiolaeth o fewn cyd-destun ehangach bywydau ac amgylchiadau bywyd bod dydd unigolion.

5.3.4 Beth mae cyfranogwyr y gweithdy eisiau ei weld yn newid?

Roedd awgrymiadau a grybwyllwyd ar draws nifer o weithdai yn cynnwys:

- **Defnydd gwell o dystiolaeth bresennol:** Awgrymodd cyfranogwyr yn aml y dylid defnyddio mwy o wybodaeth sydd eisoes yn bodoli o fewn systemau iechyd, gofal a chymorth. Roedd trafodaethau'n canolbwyntio'n aml ar leihau dyblygu a gwneud defnydd mwy effeithiol o dystiolaeth sydd ar gael. Archwiliodd y cyflwyniadau hefyd pa fathau o dystiolaeth y dylid eu hystyried, gan bwysleisio y dylid rhoi mwy o bwyslais ar dystiolaeth feddygol (lle mae hon ar gael), yn enwedig ymhlith cyfranogwyr â chyflyrau amrywiol. Roedd awgrymiadau eraill yn cynnwys croesawu mewnbwn gan bobl sy'n adnabod rhywun orau, fel gofalwr neu anwylyd.
- **Dealltwriaeth arbenigol well:** Tynnodd llawer o gyfranogwyr sylw at bwysigrwydd gwybodaeth ac arbenigedd sy'n benodol i gyflyrau. Yn aml, roedd trafodaethau'n canolbwyntio ar wella dealltwriaeth o gyflyrau amrywiol, cudd a chymhleth. Awgrymodd cyfranogwyr y dylai aseswyr gael hyfforddiant a chymwysterau cryfach mewn meysydd penodol. Awgrymwyd hyn ar draws nifer o gyflyrau a namau hirdymor.
- **Llwybrau arbenigol ar gyfer gwahanol anghenion:** Cefnogodd rhai gweithdai'r syniad o 'lwybrau arbenigol' ar gyfer y broses PIP wedi'u teilwra i gyflyrau penodol. Roedd yr awgrymiadau'n cynnwys cymeradwyaethau cyflym ar gyfer PIP yn dilyn diagnosis o rai cyflyrau ac amhariadau, aseswyr ag arbenigedd arbenigol neu brofiad byw, ac addasu rhannau o'r broses ar gyfer gwahanol gyflyrau ac amhariadau. Mae enghreifftiau o anableddau a chyflyrau a bennir yn cynnwys cyflyrau cynhenid, namau synhwyraidd, cyflyrau iechyd meddwl, niwrowahaniaeth a chyflyrau cynyddol.
- **Cydnabyddiaeth well o gymhlethdod ac amrywiad:** Yn aml, cynigiodd cyfranogwyr ddulliau sy'n cydnabod anghenion newidiol, effeithiau cronnus a realiti amrywiol byw gyda chyflyrau lluosog yn well. Awgrymodd sawl gweithdy ofyn i ymgeiswyr am naws swyddogaeth yn hytrach na defnyddio cwestiynau ie/na deuaidd. Awgrymodd cyfranogwyr y dylai hyn ystyried effaith gronnus gweithgareddau lluosog, anhwylder ar ôl ymdrech ac ailadroddadwyedd tasgau
- **Gwella tryloywder a hyder:** Yn aml, roedd trafodaethau eisiau mwy o eglurder ynghylch sut mae tystiolaeth yn cael ei hystyried a sut mae penderfyniadau'n cael eu gwneud. Cefnogodd sawl gweithdy fwy o fanylion a chyfiawnhad dros bwyntiau a ddyfernir mewn llythyrau, gyda chanllawiau cliriach o'r cychwyn cyntaf ynghylch trothwyon. Roedd sawl gweithdy eisiau mwy o atebolrwydd ar gyfer aseswyr PIP, gyda mwy o ddefnydd o archwiliadau a chanlyniadau cryfach i sefydliadau sy'n gwneud penderfyniadau asesu dro ar ôl tro a gaiff eu gwrthdroi'n ddiweddarach mewn tribiwnlysoedd. Yn aml, cysylltodd cyfranogwyr dryloywder ag ymddiriedaeth a hyder yn y system ehangach.

6. Canfyddiadau o grwpiau a phrofiadau penodol

Roedd cwmpas y Pecyn Gweithdy Parod yn gyfle unigryw i ddeall barn a phrofiadau carfannau poblogaeth penodol. Roedd hyn yn cynnwys yr awgrym o newidiadau a allai fod o fudd uniongyrchol i wahanol grwpiau. Mae'r adran hon yn nodi mewnwelediadau penodol i wahanol grwpiau, wedi'u rhannu i'r categorïau canlynol:

- Yn ôl cyflwr neu fath o nam (e.e. pobl sydd ag anabledd dysgu)
- Yn ôl nodwedd unigol (e.e. oedran neu gefndir ethnig)

Mae'r adran hon yn canolbwyntio ar grynhoi mewnwelediadau ar gyfer grwpiau a gynrychiolwyd neu a drafodwyd yn benodol mewn gweithdai.

6.1 Yn ôl cyflwr neu fath o nam

6.1.1 Pobl sydd ag anabledd dysgu

Trafododd gweithdai sut mae pobl sydd ag anableddau dysgu yn aml yn defnyddio PIP i gefnogi cyfranogiad cymdeithasol gan gynnwys mynychu cyfleoedd cymdeithasol a delir amdanynt gan PIP. Ar y broses PIP, y prif ystyriaeth a godwyd ar gyfer pobl sydd ag anabledd dysgu oedd hygyrchedd. Tynnodd gweithdai sylw at y ffaith bod ffurflenni, canllawiau a gwybodaeth ategol yn aml yn gymhleth, yn anhygyrch ac yn anodd eu llywio'n annibynnol, gyda'r rhan fwyaf o unigolion angen cymorth i lywio'r broses. Awgrymodd gweithdai hefyd nad oedd asesiadau bob amser yn adlewyrchu'n llawn y darlun llawn o anabledd dysgu a'r gefnogaeth ddyddiol sydd ei hangen, gan gyfeirio at benderfyniadau, ymwybyddiaeth o ddiogelwch, cyfathrebu, rhyngweithio cymdeithasol, neu'r ysgogi, y goruchwylio a'r gefnogaeth ddyddiol sydd ei hangen. Teimlwyd hefyd nad oedd tystiolaeth o ffynonellau anfeddygol a allai helpu i fynegi angen rhywun, fel gofalwyr, gweithwyr cymorth, gweithwyr addysg proffesiynol a darparwyr gofal cymdeithasol, yn cael digon o bwyslais. Disgrifiodd llawer hefyd ailasesiadau dro ar ôl tro fel rhai diangen ac yn peri gofid i bobl â chyflyrau gydol oes, nad oedd eu hanghenion yn debygol o newid.

Newidiadau a awgrymwyd gan gyfranogwyr:

- Cael fersiynau Hawdd i'w Ddarllen o ddeunyddiau gan gynnwys y ffurflen a'r canllawiau
- Symleiddio'r cwestiynau a ofynnir
- Caniatáu mwy o amser a chymorth i gwblhau'r cais
- Darparu mwy o hyblygrwydd ynghylch sut y gellir cwblhau asesiadau
- Cynyddu hyfforddiant i aseswyr ar anableddau dysgu
- Rhoi mwy o bwyslais i dystiolaeth gan aelodau'r teulu, gofalwyr, gweithwyr cymorth, darparwyr addysg a gweithwyr gofal cymdeithasol proffesiynol
- Caniatáu i aelodau'r teulu a gofalwyr gefnogi unigolion yn yr asesiad
- Cynyddu cydnabyddiaeth o ddiagnosisau a thystiolaeth bresennol gan wasanaethau sydd eisoes yn cefnogi unigolyn
- Dileu neu leihau nifer yr ailasesiadau neu ystyried cyflwyno adolygiadau mwy ysgafn ar gyfer cyflyrau gydol oes

6.1.2 Pobl niwrowahanol

Ar gyfer pobl niwrowahanol, gan gynnwys pobl sydd ag awtistiaeth ac ADHD, archwiliodd gweithdai yn bennaf anhygyrchedd y broses PIP. Er enghraifft, archwiliwyd sut y gall anawsterau swyddogaeth weithredol ei gwneud yn anodd cwblhau ffurflenni o fewn terfynau amser penodol a chasglu'r dystiolaeth sydd ei hangen ar gyfer cais, sy'n golygu bod unigolion yn treulio llawer mwy o amser a llwyth meddyliol yn llywio'r broses nag unigolion niwrotypical. Teimlwyd hefyd fod y cwestiynau'n rhy gymhleth, gyda phobl niwrowahanol yn cymryd cwestiynau'n

llythrennol ac yn darparu atebion byr heb ddeall yr angen am gyd-destun ehangach. Mynegodd gweithdai hefyd nad yw'r asesiad cyfredol yn dal y darlun llawn o niwrowahaniaeth. Ar gyfer ADHD, trafododd y cyfranogwyr gostau cudd ADHD, fel disodli eitemau coll, bwyd cyfleus a hyfforddiant ac ar gyfer Awtistiaeth, nododd y cyfranogwyr nad oedd asesiadau bob amser yn adlewyrchu'r gwaith cynllunio, y gefnogaeth, yr ysgogiad a'r adferiad sy'n gysylltiedig â gweithgareddau ym mywyd bob dydd. Teimlwyd hefyd nad oes digon o gydnabyddiaeth o guddio yn yr asesiadau cyfredol. Nododd y cyfranogwyr hefyd y gallai amseroedd aros hir ar gyfer asesiadau ADHD ac awtistiaeth gyfyngu ar argaeledd tystiolaeth feddygol, na ddylai fynd yn eu herbyn yn ystod y broses gwneud cais.

Newidiadau a awgrymwyd gan gyfranogwyr:

- Darparu canllawiau pellach ar y broses a'r wybodaeth sydd ei hangen
- Cyflwyno mwy o hyblygrwydd o amgylch terfynau amser a chynyddu'r defnydd o nodiadau atgoffa
- Gwella cydnabyddiaeth o dystiolaeth swyddogaethol lle mae person yn aros am ddiagnosis neu'n methu â chael tystiolaeth feddygol arbenigol
- Darparu mwy o ddewis o amgylch dulliau cyfathrebu ac asesu, er mwyn cydnabod gwahanol anghenion cyfathrebu yn ystod asesiadau
- Cynyddu cydnabyddiaeth o anawsterau masgio a swyddogaeth weithredol
- Cynyddu dealltwriaeth aseswyr o niwrowahaniaeth
- Cyflwyno mwy o gwestiynau sy'n ymwybodol o niwrowahaniaeth.

6.1.3 Pobl sydd â nam ar y synhwyrau

O ran costau ychwanegol anabledd, trafododd y gweithdai ystod eang o gostau ychwanegol sy'n gysylltiedig â nam ar y synhwyrau fel technoleg ac offer arbenigol, dehongli, cymorth personol a chludiant hygyrch. Pwysleisiodd y gweithdai nad yw'r broses bresennol yn gweithio'n dda i bobl fyddar, dall a byddar-ddall am sawl rheswm gan gynnwys dogfennau ysgrifenedig anhygyrch, dibyniaeth ar gyswllt dros y ffôn a mynediad anghyson at ddehonglwyr Iaith Arwyddion Prydain (BSL). Nododd y cyfranogwyr hefyd nad yw'r broses asesu bob amser yn adlewyrchu realiti byw gyda cholled synhwyraidd na'r effaith gronnus o fyddardod-dallineb yn hytrach na nam ar un synhwyraidd. Nododd y cyfranogwyr hefyd y gall strategaethau ymdopi ac addasiadau hirsefydlog arwain at danamcangyfrif anghenion cymorth yn yr asesiad presennol. Cwestiynodd eraill yr angen am ailasesu dro ar ôl tro lle sefydlwyd nam synhwyraidd parhaol yn ffurfiol.

Newidiadau a awgrymwyd gan gyfranogwyr:

- Cynhyrchu deunyddiau mewn fersiynau BSL, Braille, print bras, sain a Hawdd i'w Ddarllen
- Sicrhau dulliau cyfathrebu hyblyg, gyda dewisiadau unigolion yn cael eu cofnodi a'u defnyddio'n gyson
- Gwella mynediad at ddehonglwyr Iaith BSL cymwys
- Cynyddu dealltwriaeth o golled synhwyraidd, diwylliant Byddar a dallineb byddardod
- Rhoi dyfarniadau hirach neu lai o ailasesiadau ar gyfer namau parhaol
- Cyflwyno disgrifwyr penodol sy'n cydnabod dallineb byddardod

- Cyflwyno hawliau PIP symlach neu awtomatig i ymgeiswyr sydd â thystiolaeth glir o nam synhwyraidd sylweddol (e.e. y rhai sydd wedi'u cofrestru'n ddall)

6.1.4 Pobl sydd â chyflyrau sy'n cyfyngu ar eu hegni ac sy'n amrywio

Ymhlith y cyflyrau y cyfeiriwyd atynt yn benodol mewn gweithdai roedd Enseffalomyelitis Myalgig (ME)/Syndrom Blinder Cronig, Covid Hir a chyflyrau amrywiol eraill, gyda chyfranogwyr yn myfyrio nad yw'r asesiad cyfredol yn dal realiti cyflyrau amrywiol yn effeithiol. Pwysleisiodd cyfranogwyr ddiffyg naws yn yr asesiad cyfredol o swyddogaeth, gan nodi sut nad yw cwblhau tasg unwaith yn dangos gallu i wneud hynny'n ddiogel, dro ar ôl tro neu heb ôl-effeithiau sylweddol. Mynegasant hefyd sut nad yw blinder, anhwylder ar ôl ymdrech ac amrywiadau mewn swyddogaeth yn cael eu dal yn ddigonol gan asesiad ciplun. Tynnodd gweithdai sylw hefyd at anawsterau wrth gael tystiolaeth a oedd yn adlewyrchu effaith lawn cyflwr amrywiol. Disgrifiwyd y broses ei hun fel un sy'n draenio, gyda ffurflenni hir, ciwiau ffôn ac adolygiadau a cheisiadau tystiolaeth dro ar ôl tro yn gwaethygu blinder.

Newidiadau a awgrymwyd gan gyfranogwyr:

- Cynyddu cwestiynau ynghylch effaith a chanlyniadau gwneud gweithgaredd
- Archwilio'r defnydd o ddyddiaduron symptomau a thystiolaeth hydredol
- Defnyddio'r meini prawf yn ddiogel, yn ddibynadwy ac yn dro ar ôl tro yn fwy cyson
- Caniatáu rhyngweithiadau byrrach neu fwy hyblyg gyda'r broses PIP
- Cynyddu hyblygrwydd o amgylch terfynau amser
- Cael hyfforddiant asesydd penodol ar gyflyrau sy'n cyfyngu ar egni ac yn amrywio

6.1.5 Pobl sydd â chyflyrau iechyd meddwl

Y prif feysydd i'w hystyried i bobl â chyflyrau iechyd meddwl oedd gallu'r broses i asesu eu cyflyrau'n effeithiol ac effaith y broses ei hun ar iechyd meddwl. Trafododd y gweithdai ddatgysylltiad rhwng asesu swyddogaeth a symptomau iechyd meddwl, yn enwedig pan oedd symptomau'n llai gweladwy, yn amrywio neu'n gysylltiedig â thrawma. Disgrifiodd y cyfranogwyr ymddangos yn dawel, yn glir neu'n ymgysylltiedig yn ystod y broses a gymerwyd fel tystiolaeth o'u gweithrediad bob dydd. Trafododd y cyfranogwyr hefyd yr heriau o amgylch cael tystiolaeth feddygol pan fo ymgysylltiad clinigol yn gyfyngedig. I bobl â chyflyrau iechyd meddwl, disgrifiwyd y broses fel un sy'n achosi pryder ac yn achosi gofid, gyda ffocws dro ar ôl tro ar agweddau anoddaf bywyd rhywun gan waethygu iechyd meddwl gwael. Trafododd y gweithdai hefyd yr anawsterau wrth gwblhau agweddau ar y broses asesu oherwydd eu hiechyd meddwl gwael, fel mynychu apwyntiadau, casglu tystiolaeth a gohebu â DWP.

Newidiadau a awgrymwyd gan gyfranogwyr:

- Gwneud y broses yn fwy cefnogol ac yn llai gwrthwynebol
- Darparu gwybodaeth gliriach am yr hyn i'w ddisgwyl yn y broses
- Darparu mwy o hyblygrwydd yn y dull asesu (e.e. dros y ffôn, wyneb yn wyneb)

- Cynnwys yr opsiwn i eiriolwr, gofalwr neu berson dibynadwy gefnogi rhywun trwy asesiad
- Cynyddu dealltwriaeth aseswyr o iechyd meddwl a chynnig hyfforddiant sy'n seiliedig ar drawma i aseswyr
- Creu llwybrau pwrpasol ar gyfer ymgeiswyr PIP sydd â chyflyrau iechyd meddwl
- Cynyddu'r defnydd o dystiolaeth broffesiynol hydredol

6.1.6 Pobl sydd â chyflyrau iechyd hirdymor

Ar gyfer cyflyrau iechyd hirdymor, trafododd gweithdai gostau uwch sy'n gysylltiedig â thriniaeth, biliau, offer, cludiant a chymorth cartref ochr yn ochr â llai o incwm neu allu cyflogaeth, gyda chanser yn cael ei ddarparu fel enghraifft nodedig. Archwiliodd gweithdai hefyd heriau gyda thystiolaeth, gan gynnwys casglu tystiolaeth a pha mor effeithiol y caiff ei defnyddio. Trafododd cyfranogwyr orfod rhannu'r un wybodaeth dro ar ôl tro a bod yn destun adolygiadau er nad oedd unrhyw newidiadau i'w cyflwr sylfaenol. Nododd eraill anawsterau wrth gael tystiolaeth feddygol pan fydd ganddynt gyswllt cyfyngedig â'u tîm arbenigol. Gwnaethant fynegi pryder hefyd y gallai absenoldeb triniaeth barhaus nodi lefelau is o angen, yn hytrach na diffyg ymyriadau sydd ar gael.

Newidiadau a awgrymwyd gan gyfranogwyr:

- Cyflwyno cyfnodau dyfarnu hirach, gydag adolygiadau ysgafnach yn canolbwyntio ar newidiadau sylweddol mewn cyflwr
- Gwella rhannu gwybodaeth rhwng camau asesu, adolygu ac apelio er mwyn osgoi gorfod rhannu gwybodaeth dro ar ôl tro
- Gwella cydnabyddiaeth o faich triniaeth, gweithgareddau rheoli symptomau ac effaith barhaus cyflyrau hirdymor sydd yn aml yn llai gweladwy yn ystod asesiadau.

6.1.7 Pobl sydd â chyflyrau lluosog

Archwiliodd gweithdai'r costau uwch sy'n gysylltiedig â phobl â chyflyrau lluosog gan gynnwys triniaeth, cludiant, offer a chymorth arbenigol. Archwiliodd gweithdai effaith gronnus gref cyflyrau lluosog a allai weithiau gael ei hanwybyddu gan yr asesiad cyfredol, gyda chyfranogwyr yn teimlo ei fod yn canolbwyntio ar y cyflwr mwyaf gweladwy, heb ystyried yn gyfannol y rhyngweithiadau rhwng cyflyrau, mecanweithiau ymdopi ac ymdrech gronnus mewn gweithgareddau. Nododd gweithdai hefyd yr her o gael tystiolaeth pan fydd hyn yn cael ei ddal gan wahanol dimau gofal iechyd.

Newidiadau a awgrymwyd gan gyfranogwyr:

- Cyflwyno asesiad mwy cyfannol, gyda llai o ddibyniaeth ar un apwyntiad neu ffynhonnell dystiolaeth
- Cynyddu ystyriaeth o effaith gyfunol cyflyrau.
- Cynyddu dealltwriaeth aseswyr o gyflyrau cymhleth a rhyngweithiol

6.2 Yn ôl nodwedd unigol

6.2.1 Pobl ifanc

Mewn nifer fach o weithdai, cafodd profiadau a barn pobl ifanc, ynghyd â rhai eu rhieni a'u gofalwyr, eu casglu. Y prif her a godwyd i'r garfan hon oedd y newid o DLA i PIP, gyda chyfranogwyr yn trafod yr oedran mwyaf priodol i symud rhwng y ddau fudd-dal. Trafododd y cyfranogwyr hefyd y costau ychwanegol a wynebir gan y rhai sydd dal mewn addysg hirdymor. Ar gyfer llywio'r broses PIP, trafododd y gweithdai sut mae pobl ifanc yn aml angen cymorth i gwblhau'r gwaith gweinyddu angenrheidiol ac ateb y cwestiynau. Disgrifiwyd y broses fel un sy'n ddigalonni'r unigolyn a'u hanwyliaid oherwydd ei ffocws ar gyfyngiadau yn hytrach na photensial. Roedd tystiolaeth yn aml wedi'i rhannu ar draws sawl lleoliad gan gynnwys gofal iechyd, addysg a gofal cymdeithasol, gan wneud y broses yn anoddach i'r grŵp hwn.

Newidiadau a awgrymwyd gan gyfranogwyr:

- Newid yr oedran ar gyfer trosglwyddo o DLA i PIP (dywedodd rhai 18, rhai 21)
- Gwneud defnydd gwell o dystiolaeth bresennol fel EHCPs
- Sicrhau cyfranogiad ystyrlon rhieni yn y broses

6.2.2 Pobl o gefndiroedd lleiafrifoedd ethnig

Dim ond nifer fach o weithdai a drafododd safbwyntiau lleiafrifoedd ethnig penodol yn fanwl. Fodd bynnag, roedd mwy o weithdai yn cynnwys myfyrdodau ar rwystrau y gallai pobl o gefndiroedd lleiafrifoedd ethnig eu profi yn gyffredinol. Myfyriodd y cyfranogwyr ar y costau ychwanegol cynyddol a'r teithio sy'n gysylltiedig â chael mynediad at fwyd, gwasanaethau a rhwydweithiau cymunedol sy'n briodol yn ddiwylliannol.

Newidiadau a awgrymwyd gan gyfranogwyr:

- Mwy o wybodaeth a chymorth sy'n briodol yn ddiwylliannol ar gael
- Cael asesiadau sy'n fwy gwybodus yn ddiwylliannol
- Gweithio drwy sefydliadau cymunedol a ffydd dibynadwy
- Cynyddu hyfforddiant EDI i leihau rhagfarn yn y broses asesu
- Gwella casglu data a monitro gwybodaeth ddemograffig

6.2.3 Pobl nad Saesneg yw eu hiaith gyntaf

Cafodd ystyriaethau ar gyfer y garfan hon eu casglu i raddau helaeth o weithdai a gynhaliwyd gan sefydliadau eiriolaeth, cymorth neu gyngor. Roedd y prif bryderon a godwyd yn cynnwys cymhlethdod cyfathrebu ac argaeledd gwasanaethau cyfieithu. Myfyriodd gweithdai ar y gefnogaeth sylweddol sydd ei hangen i ddeall ffurflenni cymhleth a'r iaith a ddefnyddir. Ar gyfer gwasanaethau cyfieithu, adroddodd gweithdai am amseroedd aros hir i gyfieithwyr, galwadau cyfieithydd yn cael eu datgysylltu a'r cyfieithydd ar gyfer yr iaith anghywir yn cael ei ddarparu. Gall yr heriau gyda gwasanaeth cyfieithu adael unigolion yn ddibynnol ar aelodau'r teulu, gan godi

pryderon ynghylch annibyniaeth, cywirdeb a phreifatrwydd. Rhwystr ychwanegol i rai pobl oedd nad oedd tystiolaeth feddygol ar gael yn Saesneg.

Newidiadau a awgrymwyd gan gyfranogwyr:

- Iaith symlach drwy gydol y broses
- Mynediad at ffurflenni, canllawiau a llythyrau penderfyniad wedi'u cyfieithu
- Gwella mynediad at gyfieithwyr proffesiynol cymwys

6.2.4 Pobl sydd â chyfrifoldebau gofalu

Mae mewnwelediadau i bobl sydd â chyfrifoldebau gofalu yn cwmpasu'r rhai sydd ar PIP sydd hefyd â chyfrifoldebau gofalu a phrofiadau'r rhai sy'n gofalu am rywun sydd wedi profi'r broses PIP. I'r rhai sydd ar PIP sydd hefyd â chyfrifoldebau gofalu, trafododd gweithdai gostau ychwanegol sy'n gysylltiedig â hyn a phryderon ynghylch sut y gallai newidiadau i PIP effeithio ar Lwfans Gofalwr. I'r rhai sy'n cefnogi pobl sy'n cael neu sy'n gwneud cais am PIP, y rhwystredigaethau mwyaf a godwyd oedd ynghylch y broses, gan nodi'r baich ymarferol, gweinyddol ac emosiynol sylweddol o gefnogi rhywun trwy'r broses gwneud cais ac asesu. Nodwyd hefyd nad yw rhai gweithgareddau'n bosibl heb gefnogaeth, ond nid yw hyn wedi'i gofnodi'n ddigonol yn yr asesiad presennol. Ar ben hynny, ni roddir pwyslais priodol mewn asesiadau i dystiolaeth a ddarperir gan ofalwyr, sydd â'r rhyngweithio mwyaf ag unigolyn.

Newidiadau a awgrymwyd gan gyfranogwyr:

- Cynyddu cydnabyddiaeth o'r gefnogaeth a ddarperir gan ofalwyr di-dâl
- Mwy o ddefnydd o dystiolaeth gofalwyr a theuluoedd

6.2.5 Pobl sydd â phlant

Siaradodd pobl sy'n cael neu sy'n gwneud cais am PIP sydd â phlant am werth PIP wrth eu helpu i gynnal eu gallu i ofalu am fywyd teuluol a chymryd rhan ynddo. Gwnaethant nodi hefyd gostau ychwanegol i'r rhai heb blant, a oedd yn cynnwys costau gofal plant, cludiant a chymorth cartref ychwanegol.

Ni wnaed unrhyw argymhellion penodol gan gyfranogwyr mewn perthynas â'r grŵp hwn.

6.2.6 Pobl mewn cyflogaeth

Disgrifiwyd PIP yn aml fel rhywbeth sy'n galluogi cyflogaeth drwy helpu pobl i gwrdd â'r costau ychwanegol sy'n ofynnol i fod mewn gwaith, yn enwedig llenwi'r bylchau mewn cynigion eraill fel Mynediad at Waith. Mynegodd cyfranogwyr orfod lleihau eu horiau neu roi'r gorau i weithio pe bai eu PIP i gael ei atal. Trafododd cyfranogwyr ddefnyddio PIP ar gyfer cludiant i'r gwaith, offer a chymorth arall (e.e. cymorth cartref) a helpodd i gadw eu gallu i weithio. Fodd bynnag, roedd pryder ymhlith rhai cyfranogwyr bod cyflogaeth weithiau'n cael ei dehongli fel tystiolaeth o anghenion cyfyngedig sy'n gysylltiedig ag anabledd, pan na ddylid ystyried gallu gweithio yn dystiolaeth o allu rhywun i gyflawni gweithgareddau dyddiol.

Newidiadau a awgrymwyd gan gyfranogwyr:

- Osgoi dybiaethau bod cyflogaeth yn dangos gallu swyddogaethol ehangach.

6.3 Yn ôl ffactorau amgylcheddol neu gyd-destunol

6.3.1 Pobl sy'n byw mewn ardaloedd gwledig

Cododd llawer o weithdai lefelau'r costau ychwanegol y mae pobl sy'n cael neu'n sy'n gwneud cais am PIP mewn ardaloedd gwledig yn eu hwynebu. Y prif bwyntiau a godwyd oedd anamlder, anhygyrchedd ac argaeledd cyfyngedig trafnidiaeth gyhoeddus, gyda gwariant cynyddol ar yrru a thacsis. Siaradodd y rhai sy'n byw mewn ardaloedd gwledig yn benodol am orfod teithio ymhellach i fynychu apwyntiadau gofal iechyd neu gael mynediad at wasanaethau arbenigol. Siaradodd rhai cyfranogwyr hefyd am orfod siopa'n lleol mewn siopau drutach neu wneud danfoniadau ar-lein yn lle cael archfarchnadoedd mwy, gan effeithio ar eu costau. Roedd nifer llai o weithdai yn ymdrin â heriau ynghylch llai o fynediad at wasanaethau cyngor a chymorth lleol, peidio â chael asesiadau wyneb yn wyneb ar gael neu orfod teithio ymhellach i ganolfannau asesu.

Newidiadau a awgrymwyd gan gyfranogwyr:

- Mwy o gydnabyddiaeth o gostau trafnidiaeth sy'n gysylltiedig â lleoliad
- Cynyddu opsiynau asesu lleol, o bell ac wyneb yn wyneb
- Cynyddu mynediad at gyngor a chymorth lleol

6.3.2 Pobl sy'n profi anawsterau ariannol

Er bod sawl gweithdy wedi trafod cyfranogwyr sy'n profi pwysau ariannol cynyddol oherwydd costau byw cynyddol, gyda PIP yn cael eu defnyddio fwyfwy fel atodiad incwm yn hytrach na thalu costau ychwanegol anabledd, myfyriodd rhai gweithdai ar yr heriau a wynebir gan bobl sy'n profi caledi ariannol. Trafododd y gweithdai orfod dewis rhwng cymorth byw sy'n gysylltiedig ag anabledd a threuliau byw uniongyrchol, defnyddio ôl-daliadau i ad-dalu dyled a gronnwyd wrth aros am ddyfarniad neu apêl, a heriau sy'n gysylltiedig ag anghydraddoldeb yn y broses fel cost cael tystiolaeth feddygol breifat.

Newidiadau a awgrymwyd gan gyfranogwyr:

- Penderfyniadau cychwynnol cyflymach a mwy cywir
- Dileu costau ar gyfer cael tystiolaeth feddygol breifat
- Adolygu a yw lefelau taliadau yn adlewyrchu costau sy'n gysylltiedig ag anabledd
- Ystyried sut mae PIP yn rhyngweithio â budd-daliadau ehangach a rheolau prawf modd

6.3.3 Pobl sy'n byw ar eu pen eu hunain neu gyda rhwydweithiau cymorth llai

Archwiliodd rhai cyflwyniadau sut mae costau anabledd yn debygol o fod yn uwch i'r rhai sydd â rhwydwaith cymorth llai neu sy'n byw ar eu pen eu hunain. Rhaid i bobl sy'n byw ar eu pen eu hunain dalu am lanhau, prydau bwyd yn y cartref a chymorth personol a allai fel arall gael eu talu gan deulu neu ffrindiau. Roedd maes costau arall yn cynnwys defnyddio PIP i gefnogi cyfranogiad cymdeithasol a lleihau unigedd neu unigrwydd. O ran y broses, gallai pobl heb gefnogaeth teulu neu eiriolaeth ei

chael hi'n anoddach llenwi ffurflenni, casglu tystiolaeth neu herio penderfyniadau, gan effeithio ar eu gallu i lywio'r broses.

Newidiadau a awgrymwyd gan gyfranogwyr:

- Cydnabod pwysigrwydd cyfranogiad cymdeithasol mewn annibyniaeth a lles
- Cynyddu mynediad at gyngor ac eiriolaeth annibynnol
- Osgoi tybiaethau bod byw ar eich pen eich hun yn dangos diffyg angen

7. Gwersi a ddysgwyd o'r Pecyn Gweithdy Parod

Gan fod y dull Pecyn Gweithdy Parod yn fodel newydd ar gyfer casglu tystiolaeth ac ymgysylltu, gan dynnu ar ddysgu o raglen Newid GIG yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol, ceisiodd y gweithgor gasglu gwersi a ddysgwyd er mwyn asesu ei effeithiolrwydd wrth gasglu barn ar gyfer yr Adolygiad ac i lywio defnydd o ddulliau tebyg yn y dyfodol. Casglwyd adborth gan sefydliadau a gymerodd ran drwy arolwg dienw ac fe'i hadolygwyd gan y gweithgor, a gynhaliodd sesiwn gwersi a ddysgwyd bwrpasol hefyd. Mae'r myfyrdodau a nodir isod yn cynrychioli asesiad y gweithgor o'r dull, wedi'i lywio gan adborth y sefydliad a phrofiad y grŵp ei hun o ddylunio a chyflwyno'r ymarfer.

Myfyriodd y gweithgor yn gadarnhaol ar y dull Pecyn Gweithdy Parod ac ystyriodd ei fod yn ffordd werthfawr o gasglu tystiolaeth ac ymgysylltu ag ystod eang o randdeiliaid. Galluogodd dull yr Adolygiad i gasglu barn o bob cwr o'r DU (gan gynnwys sefydliadau sy'n cynrychioli barn ledled Cymru, Yr Alban, a Gogledd Iwerddon) a chyrraedd grwpiau y mae eu lleisiau'n cael eu hadlewyrchu'n llai aml mewn gweithgareddau ymgysylltu ffurfiol y llywodraeth. Teimlai'r grŵp hefyd fod y dull yn caniatáu i sefydliadau hwyluso trafodaethau o fewn amgylcheddau dibynadwy a hygyrch. Teimlai'r grŵp hefyd fod darparu adnoddau addasadwy wedi helpu sefydliadau i ymgysylltu'n effeithiol â'r cymunedau y maent yn eu cynrychioli a bod y cynnig o gymorth ariannol i nifer fach o sefydliadau wedi galluogi rhai sefydliadau llai a sefydliadau ar lawr gwlad i gymryd rhan.

Gan adeiladu ar y myfyrdodau cadarnhaol hyn, nododd y gweithgor sawl cyfle i gryfhau'r ddarpariaeth yn y dyfodol. Roedd y rhain yn cynnwys caniatáu mwy o amser i sefydliadau gynllunio a chyflwyno gweithdai, alinio'r dull yn agosach â gweithgareddau ymgysylltu eraill i wneud y mwyaf o gyfranogiad, gwella cymorth diogelu i gyfranogwyr a hwyluswyr, a datblygu proses fwy ffurfiol ar gyfer dyrannu cymorth ariannol. Myfyriodd y gweithgor hefyd ar gyfleoedd i ddefnyddio cyllid mewn ffyrdd sy'n cydnabod ac yn cefnogi ymhellach gyfraniad cyfranogwyr â phrofiad byw. Ystyriodd y grŵp y byddai'r newidiadau hyn yn helpu i adeiladu ar lwyddiant y dull ac yn cryfhau effeithiolrwydd ymarferion yn y dyfodol ymhellach.

8. Atodiad A: Gwybodaeth bellach am fethodoleg y Pecyn Gweithdy Parod

8.1 Dylunio deunyddiau'r gweithdy

Arweiniodd grŵp bach o aelodau'r grŵp llywio Adolygiad Timms y gwaith o gynllunio a chyflwyno'r Pecyn Gweithdy Parod. Cefnogwyd y grŵp gwaith hwn gan The Public Service Consultants (The PSC) a West of England Centre for Inclusive Living (WECIL), ochr yn ochr â swyddogion yr Adran Gwaith a Phensiynau.

Cafodd dyluniad y gweithdy ei lywio gan:

- Yr hyn roedd y gweithgor eisiau i'r Pecyn Gweithdy Parod ei gyflawni, pa ganfyddiadau roeddent eisiau eu casglu a phwy roeddent eisiau ymgysylltu â nhw,
- Canfyddiadau disgwyliedig o fathau eraill o dystiolaeth ac ymgysylltu, fel y Cais am Dystiolaeth ac Arolwg Adolygiad Timms,
- Meysydd blaenoriaeth o ddiddordeb i'r grŵp llywio.

Roedd y gweithdai wedi'u strwythuro o amgylch tair sesiwn:

1. Beth yw pwrpas PIP
2. Sut brofiad yw gwneud cais am PIP
3. Sut mae penderfyniadau'n cael eu gwneud am PIP

Roedd pob sesiwn yn cynnwys 3 i 4 cwestiwn i ysgogi trafodaeth grŵp, gyda ffocws penodol ar gynnwys cwestiynau'n canolbwyntio ar atebion.

Datblygodd y PSC y deunyddiau gweithdy canlynol, a oedd ar gael mewn fformatau Sain, Iaith Arwyddion Prydain, Hawdd i'w Ddarllen a Phrint Bras, Cymraeg a fformatau hygyrch Cymraeg:

- Deunyddiau gweithdy y gellir eu golygu,
- Taflen wybodaeth i gyfranogwyr, yn nodi'r cyd-destun ar gyfer cyfranogwyr,
- Canllawiau i hwyluswyr (gan gynnwys canllawiau ar ganiatâd gwybodus a chyngor i sefydliadau ddefnyddio eu polisïau a'u gweithdrefnau diogelu eu hunain) ac awgrymiadau ar gyfer cwestiynau Pecyn Gweithdy Parod,
- Ffurflen 'Chi' i gasglu gwybodaeth am gyfranogwyr sesiynau fel demograffeg a phrofiad gyda PIP,
- Ffurflen Microsoft i gasglu cyflwyniadau dienw,
- Ffurflenni Microsoft i gasglu adborth gan gyfranogwyr a hwyluswyr.

Cysylltodd DWP a'r grŵp llywio â sawl sefydliad yn uniongyrchol i'w gwahodd i gynnal sesiwn a rhannu'r deunyddiau ag eraill yn eu rhwydweithiau. Cynhaliodd tîm y

PSC 2 sesiwn wybodaeth ar gyfer sefydliadau â diddordeb a sesiwn bwrpasol ar gyfer ASau a oedd â diddordeb mewn cynnal sesiwn gyda'u hetholwyr.

8.2 Cynnig cymorth ariannol i sefydliadau dethol

Roedd y grŵp llywio eisiau sicrhau bod ystod eang o leisiau a safbwyntiau yn cael eu casglu drwy'r Pecyn Gweithdy Parod, yn enwedig gan unigolion a grwpiau nad oeddent efallai wedi ymgysylltu â'r Adolygiad o'r blaen.

Er bod y Pecyn Gweithdy Parod ar agor i unrhyw sefydliad â diddordeb, aeth Adolygiad Timms ati'n uniongyrchol i gysylltu â nifer fach o sefydliadau i gynnig cefnogaeth ariannol i gyflwyno gweithdai hygyrch gyda grwpiau a chymunedau lleol yn eu rhwydweithiau. Nodwyd y sefydliadau hyn gan y grŵp llywio am eu gallu i gyrraedd unigolion a grwpiau sy'n llai tebygol o ymgysylltu ag ymchwil y llywodraeth neu ymgynghoriadau cyhoeddus, gan gynnwys y rhai o gymunedau sydd wedi'u hymylu neu heb gynrychiolaeth ddigonol.

Lluniodd y gweithgor restr fer o 50 o sefydliadau cychwynnol i gynnig cefnogaeth ariannol iddynt, yn seiliedig ar y nodweddion canlynol:

- Lleoliad a daearyddiaeth (gan gynnwys sicrhau bod sefydliadau ledled Cymru a Gogledd Iwerddon[1] yn y rhestr hon).
- Cynrychiolwyd ystod eang o gyflyrau iechyd ac anableddau, gan ganolbwyntio ar y rhai a allai fod wedi bod yn llai tebygol o ymgysylltu drwy'r Cais am Dystiolaeth
- Lleiafrifoedd ethnig a grwpiau demograffig eraill
- Persbectifau croestoriadol gan bobl ag ystod o hunaniaethau a phrofiadau sy'n gorgyffwrdd, er enghraifft pobl anabl sy'n profi digartrefedd a/neu dlodi
- Persbectifau gan ofalwyr a theuluoedd pobl anabl, yn ogystal ag eraill sy'n gweithio'n agos gyda nhw (fel grwpiau cyngor a chymorth)

Cysylltodd DWP â'r sefydliadau a ddewiswyd drwy flwch post pwrpasol a chynigiwyd £1000 iddynt i gefnogi cyflwyno'r gweithdai, a delir fel blaendal, fel y gallai sefydliadau ddefnyddio'r arian ar unwaith. Bwriadwyd i'r cronfeydd hyn dalu costau hygyrchedd lleoliadau a gweithdai yn bennaf. Dewiswyd y llwybr dewis uniongyrchol fel rhan o ymrwymiad y grŵp llywio i gadw'r broses ariannu mor syml â phosibl, gan gydnabod yr adnoddau sydd eu hangen ar sefydliadau llai i gwblhau proses ymgeisio hir.

Gwnaethpwyd cynigion ariannu hefyd i sefydliadau a oedd wedi gofyn yn rhagweithiol am gymorth ariannol i gyflwyno gweithdai. Cysylltwyd â dros 70 o sefydliadau i gyd gyda chynnig ariannu.

8.3 Ystyriaethau ar gyfer dehongli'r canfyddiadau

Casglodd y Pecyn Gweithdy Parod dystiolaeth ansoddol a phrofiad byw yn hytrach na chynhyrchu sampl ystadegol gynrychioliadol o bob hawlydd PIP neu bobl anabl. Roedd cyfranogiad yn wirfoddol ac yn cael ei hwyluso'n bennaf trwy sefydliadau a rhwydweithiau a ddewisodd gymryd rhan. Felly, dylid dehongli canfyddiadau fel rhai sy'n adlewyrchu'r profiadau, y safbwyntiau a'r blaenoriaethau a godwyd gan gyfranogwyr y gweithdy yn hytrach nag fel rhai sy'n cynrychioli barn pob hawlydd PIP.

Cynlluniwyd y Pecyn Gweithdy Parod fel model ymgysylltu hyblyg i wneud y mwyaf o hygyrchedd a galluogi sefydliadau i addasu'r ddarpariaeth i anghenion eu cymunedau. O ganlyniad, roedd fformat y gweithdy, y dulliau hwyluso, cymysgedd y cyfranogwyr a lefel y manylion a gafwyd mewn cyflwyniadau yn amrywio rhwng sefydliadau. Er bod themâu cyffredin yn dod i'r amlwg ar draws gweithdai, dylid ystyried yr amrywiad hwn wrth ddehongli'r canfyddiadau.

Roedd y sylfaen dystiolaeth sylfaenol yn cynnwys cyflwyniadau lefel gweithdy a ddarparwyd gan sefydliadau a gymerodd ran. Roedd y rhain yn amrywio o ran fformat ac yn cynnwys crynodebau hwyluswyr, nodiadau trafodaeth, ymatebion strwythuredig a gyflwynwyd trwy Microsoft Forms a chyflwyniadau ysgrifenedig eraill. Felly mae canfyddiadau'n adlewyrchu'r wybodaeth a gasglwyd a'i chyflwyno gan sefydliadau yn hytrach na chofnodion gair am air o bob trafodaeth gweithdy.

Galluogodd y fethodoleg a gynorthwywyd gan AI dan oruchwyliaeth ddynol, ddadansoddiad cyson o gyfaint mawr o dystiolaeth ansoddol gan gynnal olrheinedd a sicrwydd ansawdd strwythuredig. Fodd bynnag, fel gydag unrhyw ddull dadansoddol ansoddol, mae canfyddiadau'n parhau i ddibynnu ar ansawdd, cyflawnrwydd a lefel y manylder a gynhwysir mewn cyflwyniadau ffynhonnell. Mae'r broses o grwpio a syntheseiddio themâu hefyd yn gofyn am farn ddadansoddol, yn enwedig lle mae profiadau'n gorgyffwrdd, yn dargyfeirio neu'n cael eu disgrifio mewn gwahanol ffyrdd. Er bod rheolaethau strwythuredig wedi'u cymhwyso i ddatblygu a syntheseiddio themâu, mae penderfyniadau sy'n ymwneud â grwpio, dehongli a chyflwyno themâu yn anochel yn cynnwys rhywfaint o farn ddadansoddol. Lle'r oedd tystiolaeth yn cefnogi sawl dehongliad neu'n adlewyrchu gwahanol safbwyntiau, gwnaed ymdrechion i gadw naws yn hytrach na gorfodi consensws. Defnyddiwyd adolygiad dynol, sicrwydd ansawdd a dilysu annibynnol drwyddi draw i liniaru'r cyfyngiadau hyn.

Dylid dehongli cyfeiriadau at gyffredinolrwydd themâu ar draws gweithdai fel arwydd o ba mor eang y trafodwyd materion o fewn tystiolaeth gweithdai a gyflwynwyd. Ni ddylid dehongli'r ffigurau hyn fel amcangyfrifon o gyffredinolrwydd ymhlith yr holl hawlwyr PIP, nac fel mesurau ystadegol gynrychioliadol o farn y cyhoedd.

9. Atodiad B: Dull Dadansoddi Deallusrwydd Artiffisial (AI) o'r Pecyn Gweithdy Parod a'r defnydd ohonno

9.1 Trosolwg

O ystyried cymhlethdod a strwythur tystiolaeth y gweithdy, defnyddiodd DWP a'r PSC fodel dadansoddol dan arweiniad dynol a gynorthwywyd gan AI i gefnogi synthesis y canfyddiadau. Cynlluniwyd y fethodoleg i alluogi dadansoddiad systematig a thrylwyr iawn o dystiolaeth gan gynnal olrhain, cysondeb a disgyblaeth ddadansoddol.

Mae'r model yn adeiladu ar y System Deallusrwydd Fertigol Dadansoddol (AVIS) a ddefnyddiwyd i'w ddefnyddio ar Adolygiad Milburn a dadansoddiad Cais am Dystiolaeth yr Adolygiad Timms ac a addaswyd yn benodol ar gyfer strwythur y Pecyn Gweithdy Parod (WIAB). Mae'n ymgorffori fframwaith dadansoddol pedwar cam gwell a gynlluniwyd i symud yn raddol o echdynnu tystiolaeth gadarn hyd at ddiagnosis ar lefel system a blaenoriaethu strategol.

Defnyddiwyd AI i gefnogi prosesu tystiolaeth strwythuredig ar raddfa, tra bod adolygwyr dynol yn parhau i fod yn gyfrifol am ddehongli, barn gyd-destunol, a sicrwydd drwy'r amser.

9.2 Fframwaith Dadansoddol

Cynhaliwyd y dadansoddiad gan ddefnyddio fframwaith strwythuredig, aml-gam. Gwahanwyd pob cam yn fwriadol i gadw uniondeb dadansoddol a sicrhau nad oedd synthesis, dehongli a barnu yn cael eu cymysgu.

9.2.1 Cam 1 – Echdynnu Thematig Strwythuredig

Yn gyntaf, safonwyd a dadansoddwyd data gweithdai gan ddefnyddio proses echdynnu thematig dan reolaeth. Nodwyd themâu mewn cyd-fynd uniongyrchol â fframwaith cwestiynau'r Pecyn Gweithdy Parod, gan sicrhau bod yr holl allbynnau'n parhau i fod wedi'u hangori i strwythur yr ymgysylltu.

Dilynwyd rheolau tystiolaethol llym wrth echdynnu:

- roedd y themâu'n adlewyrchu ystyr llythrennol ac yn cadw naws, gan gynnwys cynnwys emosiynol a phrofiad byw
- cafodd pob signal gwahanol yn ddadansoddol ei echdynnu ar wahân (cipio aml-signal)
- cynhaliwyd y themâu ar lefel gyson o fanylder
- ni chymhwyswyd unrhyw uno, blaenoriaethu na dehongli ar y cam hwn

Cafodd pob thema ei chategoreiddio yn ôl math o ymateb (disgrifiadol, profiadol, gwerthusol, dyheadol) a'i mapio'n uniongyrchol i'w thystiolaeth ffynhonnell, gan sicrhau olrheiniadwyedd ac archwiliadwyedd llawn.

9.2.2 Cam 2 – Adeiladu a Synthesis System Thematig

Yna cafodd y themâu a dynnwyd eu hintegreiddio i system thematig strwythuredig gan ddefnyddio proses synthesis dan reolaeth.

Defnyddiwyd protocol uno a grwpio ffurfiol yn y cam hwn:

- cyfunwyd themâu union yr un fath
- grwpiwyd themâu cysylltiedig yn hierarchaidd
- cadwyd themâu tebyg o ran cyd-destun ond gwahanol

Cofnodwyd pob penderfyniad synthesis trwy log uno olrhainadwy er mwyn cadw tryloywder a sicrhau amddiffynadwyedd.

Cyflwynwyd strwythuro meintiol ar y cam hwn, gan gynnwys:

- amlder (nifer y crybwylliadau)
- dosbarthiad (wedi'i wasgaru ar draws gweithdai a grwpiau rhanddeiliaid)

Ataliodd y gwahanu hwn orbwysoli ymatebion wedi'u clwstrio.

Roedd y dadansoddiad hefyd yn ymgorffori segmentu strwythuredig ar draws grwpiau rhanddeiliaid, gan alluogi cymharu safbwyntiau ac adnabod crynodiad, gwahaniaethau a bylchau mewn cynrychiolaeth.

Cynhwyswyd allbynnau ychwanegol:

- mapio cydgyfeirio a gwahaniaeth (cytundeb yn erbyn safbwyntiau dadleuol)
- dosbarthu themâu fel rhai systemig neu leol yn seiliedig ar ailddigwyddiad a dosbarthiad
- mapio cyd-ddigwyddiad i nodi rhyngweithiadau themâu cylchol a phatrymau materion cyfansawdd
- nodi signalau amledd isel ond effaith uchel i sicrhau bod materion critigol yn cael eu cadw

Cynhyrchodd y cam hwn system thematig y gellir ei holrhain yn llawn a oedd yn gweithredu fel y sylfaen ddadansoddol ar gyfer gwaith diagnostig dilynol.

9.2.3 Cam 3 – Holi Diagnostig a Dadansoddi Systemau

Symudodd y trydydd cam y tu hwnt i synthesis thematig i holi strwythuredig.

Canolbwyntiodd y dadansoddiad ar nodi sut a ble mae'r system a ddisgrifiwyd yng nghrynodeb y gweithdy yn chwalu, gan ddefnyddio model disgybledig o dystiolaeth i batrwm i ddehongliad er mwyn osgoi casgliad heb ei gefnogi.

Dosbarthwyd pob mater a nodwyd gan ddefnyddio fframwaith modd methiant ffurfiol, gan gynnwys:

- methiannau strwythurol (materion lefel dylunio)
- methiannau proses (materion cyflwyno a gweithredu)
- methiannau dehongli (camddealltwriaeth neu gamgymhwyso)
- rhwystrau mynediad
- ymatebion ymddygiadol i'r system

Aseswyd themâu hefyd yn erbyn lens “addasrwydd system”, gan archwilio a yw prosesau presennol yn dal amgylchiadau hawlydd yn gywir neu'n arwain at gamliwio neu ran-gynrychioli.

Cymhwyswyd fframwaith risg strwythuredig i werthuso:

- potensial i niwed hawlydd
- risgiau i gywirdeb a thegwch
- effeithiau ar ymddiriedaeth a hyder
- rhwystrau mynediad a chyfyngiadau effeithlonrwydd

Archwiliwyd ymhellach gan y dadansoddiad:

- llwybrau rhyngweithio rhwng themâu (e.e. atgyfnerthu dolenni, cadwyni dibyniaeth)
- gwaethygu methiannau ar draws gwahanol rannau o'r system
- gwrthddywediadau a thensiynau o fewn y dystiolaeth
- “bylchau tawel” lle'r oedd safbwyntiau wedi'u tangynrychioli (lleisiau llai clywadwy)

Roedd dehongli ar y cam hwn wedi'i reoli'n llym, yn gymesur â chryfder tystiolaethol, ac yn cael ei wahaniaethu'n benodol oddi wrth batrymau a welwyd.

9.2.4 Cam 4 – Arwyddion Strategol a Blaenoriaethu

Trosodd y cam olaf ganfyddiadau diagnostig yn allbynnau defnyddiadwy.

Strwythurwyd mewnwelediadau fel signalau strategol, a ddiffiniwyd fel patrymau â pherthnasedd system clir ac effaith amlwg.

Cymhwyswyd fframwaith dosbarthu signalau i wahaniaethu rhwng:

- signalau strategol (perthnasedd ac effaith uchel)
- signalau sy'n dod i'r amlwg (credadwy ond yn dal i ddatblygu)
- gwybodaeth gefndirol

Aseswyd pob signal strategol drwy ddefnyddio fframwaith blaenoriaethu strwythuredig, gan ystyried:

- graddfa (graddfa'r effaith)
- difrifoldeb (graddfa'r niwed neu'r canlyniad)
- dyfnder systemig (problem wyneb yn erbyn problem strwythurol)
- trywydd (sefydlog, sy'n dod i'r amlwg, neu'n gwaethygu)
- effaith draws-system (graddfa ar draws taith y defnyddiwr)
- lled rhanddeiliaid (ystod y grwpiau yr effeithir arnynt)

Galluogodd hyn ddosbarthu cyson i lefelau blaenoriaeth (Critigol, Sylweddol, Dod i'r Amlwg).

Ymgorfforwyd haen feintiol reoledig, gan gyfuno:

- amlder
- dosbarthiad
- cryfder signal
- ffactorau pwysoli wedi'u cymedroli (e.e. atgyfnerthu traws-randdeiliaid, dangosyddion difrifoldeb, tystiolaeth arbenigol)

Sicrhaodd hyn fod materion effaith uchel ond amlder is yn cael eu cydnabod yn briodol heb ystumio'r dystiolaeth sylfaenol.

Cynhwyswyd allbynnau terfynol:

- signalau strategol wedi'u blaenoriaethu
- pwyntiau pwysau system
- tirwedd risg
- uwch-themâu gyda chyd-destun meintiol ategol
- datganiadau penodol o hyder dadansoddol a chyfyngiadau hysbys

9.3 Dull o ymatebion a gydlynir yn allanol gan sefydliadau

Cydlynodd nifer fach o sefydliadau ymgyrchoedd neu cynhaliodd eu harolygon eu hunain, gan wahodd aelodau'r cyhoedd i gyflwyno ymatebion ar PIP. Roedd y rhain yn cynnwys cyflwyniadau strwythuredig ar raddfa fawr ac arolygon cyhoeddus a oedd wedi'u halinio â, ond nid yn union yr un fath â, chwestiynau'r Pecyn Gweithdy Parod.

Lle'r oedd yr ymatebion hyn yn mynd i'r afael â themâu tebyg i'r Pecyn Gweithdy Parod, fe'u cynhwyswyd fel rhan o'r sylfaen dystiolaeth gyffredinol. Fodd bynnag, gan fod y cwestiynau a'r fformatau a ddefnyddiwyd yn wahanol i'r rhai yn y Pecyn Gweithdy Parod, cafodd y setiau data hyn eu trin fel llinynnau tystiolaeth ar wahân o fewn y fframwaith dadansoddol.

Er mwyn sicrhau cadernid a chymharoldeb, cymhwyswyd dull dadansoddol tebyg ar draws pob llinyn tystiolaeth, gan ganiatáu i themâu a phatrymau gael eu nodi'n gyson, gan barhau i gydnabod gwahaniaethau yng nghynllun a phwrpas cwestiynau.

Cafodd cyflwyniadau Pecyn Gweithdy Parod (gan gynnwys ymatebion a gyflwynwyd drwy e-bost a Microsoft Forms) eu trin fel y sylfaen dystiolaeth sylfaenol, gan eu bod yn mynd i'r afael yn uniongyrchol â chwestiynau'r Adolygiad ac yn darparu mewnwelediad ansoddol manwl i brofiad hawlydd.

Defnyddiwyd setiau data a gydlynwyd yn allanol fel tystiolaeth ategol, gyda rolau gwahanol ond cyflenwol:

- Defnyddiwyd setiau data cyflwyno ar raddfa fawr i asesu cysondeb ac amlder themâu, ac i brofi a oedd canfyddiadau a welwyd yn y Pecyn Gweithdy Parod yn cael eu hailadrodd ar raddfa fwy.
- Defnyddiwyd setiau data arolwg cyhoeddus i roi golwg gyfeiriadol ar farn ar gwestiynau polisi penodol, gan gynnwys lefelau cefnogaeth neu wrthwynebiad i gynigion.

Oherwydd gwahaniaethau mewn strwythur a fframio, gan gynnwys defnyddio cwestiynau caeedig neu gwestiynau a arweinir gan bolisi, ni chafodd y setiau data hyn eu pwysoli'n gyfwerth ag ymatebion y Pecyn Gweithdy Parod wrth synthesis y canfyddiadau.

Lle ystyriwyd bod cwestiynau penodol yn debygol o gyflwyno rhagfarn neu ennyn ymatebion arweiniol, cawsant eu dehongli'n ofalus. Sicrhaodd hyn fod y canfyddiadau cyffredinol yn parhau i fod wedi'u seilio ar dystiolaeth o brofiad byw ac yn cyd-fynd â chwmpas yr Adolygiad.

9.4 Dull o ymdrin ag ymatebion ansafonol ac ymatebion a gyflwynir yn unigol

Yn ogystal ag ymatebion safonol y Pecyn Gweithdy Parod ac arolygon a gydlynwyd yn allanol, derbyniodd yr Adolygiad nifer fach o ymatebion nad oeddent yn dilyn fformat y Pecyn Gweithdy Parod. Roedd y rhain yn cynnwys cyflwyniadau gan unigolion, ymatebion rhannol i’r Ffurflen Microsoft Pecyn Gweithdy Parod, a chyflwyniadau eraill nad oeddent yn cyd-fynd yn uniongyrchol â fframwaith cwestiynau'r Pecyn Gweithdy Parod. Er bod y cyflwyniadau hyn wedi darparu mewnwelediadau gwerthfawr o bosibl, nid oeddent yn uniongyrchol gymharadwy â thystiolaeth safonol y Pecyn Gweithdy Parod.

Dadansoddwyd yr ymatebion hyn ar wahân gan ddefnyddio'r un fethodoleg gam wrth gam â chymorth AI ac fe'u hymgorfforwyd yn y sylfaen dystiolaeth eilaidd. Mabwysiadwyd dull triongli, lle defnyddiwyd y dystiolaeth hon i ddarparu

mewnwelediad cyd-destunol, cefnogol a chyfeiriadol ochr yn ochr â chanfyddiadau a ddaeth i'r amlwg o sylfaen dystiolaeth sylfaenol y Pecyn Gweithdy Parod.

9.5 Sicrwydd a mesurau diogelwch

Mae'r fethodoleg yn cyd-fynd â fframweithiau llywodraethu AI sefydledig a safonau dadansoddol DWP, gan gynnwys egwyddorion AI cyfrifol ac arferion sicrwydd strwythuredig.

Mae'r mesurau diogelwch allweddol sydd wedi'u hymgorffori drwy gydol y model yn cynnwys:

Sail dystiolaethol llym

Mae'r holl allbynnau wedi'u hangori'n gyfan gwbl mewn tystiolaeth a gyflwynwyd o'r gweithdy. Gwaherddir dehongli dyfalu, rhagdybiaethau allanol, a chasgliadau heb eu cefnogi yn benodol.

Gwahanu camau dadansoddol

Mae echdynnu, synthesis, diagnosis a dehongli strategol wedi'u gwahanu'n fwriadol i atal cymysgu dadansoddol a chynnal disgyblaeth fethodolegol.

Olrhainadwyedd ac archwiliadwyedd

Mae modd olrhain pob thema, uno, a phenderfyniad dadansoddol yn ôl i dystiolaeth ffynhonnell trwy allbynnau strwythuredig a mecanweithiau cofnodi.

Sensitifrwydd a chynhwysiant iaith

Caiff pob cyfraniad ei drin fel un sy'n gyfartal yn ddadansoddol waeth beth fo'i fformat, ei naws, neu ei rhuglder. Caiff profiadau byw, gan gynnwys cyfrifon emosiynol ac anlinellol, eu cadw a'u dehongli heb ragfarn tuag at gyflwyniadau strwythuredig yn ffurfiol.

Cyfanrwydd themâu a chadw naws

Mae rheolau clir yn llywodraethu uno a chadw themâu, gan sicrhau nad yw naws, mewnwelediad penodol i gyflyrau, a safbwyntiau lleiafrifol yn cael eu colli yn ystod synthesis.

Disgyblaeth rheoli a dehongli meintiol

Mae amlder, dosbarthiad a phwysoli yn cael eu cymhwyso mewn modd rheoledig ac nid ydynt yn diystyru ystyr ansoddol na chyd-destun tystiolaethol.

Tryloywder ynghylch ansicrwydd a lefelau hyder

Mae allbynnau'n adlewyrchu cryfder tystiolaethol, dosbarthiad rhanddeiliaid, a chyfyngiadau data yn benodol, gan osgoi cywirdeb ffug.

9.6 Llywodraethu

Datblygwyd y model dadansoddol (AVIS) a'r seilwaith prydlon yn unol â fframweithiau llywodraethu, sicrwydd a rheoli risg AI sefydledig. Llywiodd y fframweithiau hyn ddyluniad y camau dadansoddol a'r mesurau diogelwch mewnol sy'n llywodraethu eu cymhwysiad.

Mae integreiddio'r fframweithiau hyn yn sicrhau bod methodoleg y Pecyn Gweithdy Parod yn bodloni arfer gorau sy'n dod i'r amlwg ar gyfer dadansoddi â chymorth AI mewn polisi cyhoeddus, gan gefnogi tryloywder, archwiliadwyedd ac amddiffynadwyedd o dan graffu allanol.

Mae'r model yn tynnu ar y safonau a'r egwyddorion canlynol:

- **Egwyddorion Diogelwch a Defnydd Cyfrifol Deallusrwydd Artiffisial yr Adran Gwaith a Phensiynau**
  Sicrhau defnydd priodol o AI mewn amgylchedd sy'n sensitif i bolisi, gydag atebolrwydd clir a goruchwyliaeth ddynol.
- **ISO/IEC 24028 – Ymddiriedaeth Deallusrwydd Artiffisial**
  Darparu'r fframwaith sylfaenol ar gyfer sicrhau dibynadwyedd, olrheinedd, tryloywder a chadernid ar draws yr holl allbynnau dadansoddol.
- **ISO/IEC 42001 – Systemau Rheoli Deallusrwydd Artiffisial**
  Llywio dylunio prosesau strwythuredig, rheolaethau llywodraethu, a rheoli cylch bywyd y system ddadansoddol â chymorth AI.
- **Egwyddorion Deallusrwydd Artiffisial Cyfrifol Microsoft (Tegwch, Dibynadwyedd a Diogelwch, Preifatrwydd a Diogelwch, Cynhwysiant, Tryloywder, Atebolrwydd)**
  Arwain datblygiad pensaernïaeth brydlon i sicrhau bod tystiolaeth yn cael ei thrin yn deg, bod modd olrhain yn glir, ac allbynnau atebol.

Cafodd y fframweithiau hyn eu rhoi ar waith o fewn model y Pecyn Gweithdy Parod drwy ddylunio:

- prosesau dadansoddol cyfyngedig, wedi'u gwahanu yn ôl camau
- cynlluniau allbwn strwythuredig sy'n sicrhau olrheiniadwyedd
- rheolau sylfaen tystiolaethol penodol
- mecanweithiau synthesis a blaenoriaethu rheoledig
- gallu sicrhau ansawdd dynol a diystyru gorfodol

Gyda'i gilydd, mae'r rhain yn sicrhau bod y system ddadansoddol nid yn unig yn fethodolegol drylwyr, ond hefyd yn cydymffurfio â safonau cydnabyddedig ar gyfer defnyddio AI dibynadwy a chyfrifol mewn cyd-destun dadansoddol.

Sicrwydd Ansawdd Dynol

Mae proses sicrhau ansawdd dynol strwythuredig yn cael ei chymhwyso rhwng pob cam, gan gynnwys:

- dilysu echdynnu thematig
- adolygu penderfyniadau synthesis a rhesymeg uno
- gwirio allbynnau meintiol
- herio a phrofi straen casgliadau diagnostig a strategol

Caiff y dadansoddiad ei fireinio'n ailadroddus lle bo angen, ac ni chaiff unrhyw gam ei symud ymlaen heb ei ddilysu. Mae dadansoddwyr dynol yn cadw awdurdod llawn i ddiystyru neu addasu allbynnau ar bob pwynt.

9.7 Crynodeb sicrwydd

Ardal risg	Mecanwaith rheoli
Rhithweledigaeth neu ganfyddiadau nas ategir gan dystiolaeth	Mae rheolau sail tystiolaethol llym yn gwahardd rhagdybiaethau allanol, dehongli dyfalu, neu gynhyrchu tystiolaeth.
Rhagfarn ddadansoddol	Mae mesurau diogelwch sensitifrwydd iaith yn sicrhau bod cyflwyniadau profiad byw, anffurfiol, emosiynol, a chyflwyniadau wedi'u drafftio'n broffesiynol yn cael eu trin yn gyfartal.
Drifft thema	Mae fframwaith codio strwythuredig, echdynnu wedi'i alinio ag offerynnau, a phrotocolau synthesis rheoledig yn cynnal cysondeb drwy gydol y dadansoddiad.
Colli naws	Mae rheolau uniondeb thema yn cadw safbwyntiau penodol i gyflwr, penodol i randdeiliaid, lleiafrifoedd ac amledd isel.
Gor-gyfuno	Mae protocolau uno ffurfiol yn gofyn am wiriadau cyfiawnhad, olrhain, a chadwraeth ystyr ar gyfer pob penderfyniad synthesis.
Gorbwyslais ar gyfaint	Caiff amlder ei asesu ochr yn ochr â dosbarthiad, lledaeniad, difrifoldeb a pherthnasedd system gan randdeiliaid er mwyn atal goruchafiaeth gan themâu cyfaint uchel yn unig.
Rhagfarn meintioli	Mae mecanweithiau pwysoli rheoledig yn ategu tystiolaeth amrwd a phatrymau amlder yn hytrach na'u disodli.
Argraff ffug o fanwl gywirdeb	Cyflwynir canfyddiadau gyda chydnabyddiaeth benodol o gyfyngiadau tystiolaethol, ansicrwydd a lefelau hyder.
Camddehongli profiad byw	Cedwir ystyr gair am air, dwyster emosiynol, a naws gyd-destunol drwy gydol yr echdynnu a'r synthesis.

Gwall dadansoddol systematig	Mae dyluniad dadansoddol aml-gam yn gwahanu echdynnu, synthesis, diagnosis a blaenoriaethu i leihau halogiad methodolegol.
Gorddibyniaeth ar allbynnau AI	Mae adolygwyr dynol yn cadw cyfrifoldeb am ddehongli, herio, dilysu, a barn derfynol ar bob cam.
Diffyg tryloywder	Mae allbynnau strwythuredig, llwybrau archwilio, logiau uno, cofnodion olrhain, a mapio tystiolaethol yn cefnogi craffu ac adolygu llawn.

9.8 Fframwaith dilysu

Mae proses ddilysu strwythuredig yn cael ei chymhwyso rhwng pob cam o'r dadansoddiad.

Mae hyn yn cynnwys:

- dilysu cysondeb echdynnu a phenderfyniadau codio (Cam 1)
- adolygiad o integreiddio themâu, grwpio, a rhesymeg uno (Cam 2)
- herio a dilysu dosbarthiadau diagnostig, dulliau methu, a dadansoddi rhyngweithio system (Cam 3)
- adolygiad o nodi signal strategol, penderfyniadau blaenoriaethu, ac asesiadau risg (Cam 4)

Lle nodir anghysondebau, amwysedd neu anghysondeb:

- mae allbynnau'n cael eu mireinio cyn symud ymlaen
- mae penderfyniadau dadansoddol yn cael eu hailystyried a'u hailbrofi yn erbyn tystiolaeth ffynhonnell
- cynhelir adolygiad ychwanegol lle asesir canfyddiadau fel rhai effaith uchel neu risg uchel

Ni ystyrir bod unrhyw gam dadansoddol yn gyflawn heb sicrhau ansawdd a dilysu dynol.

Mae adolygwyr dynol yn cadw awdurdod llawn i herio, diwygio, mireinio neu ddiystyru allbynnau â chymorth deallusrwydd artiffisial lle bo angen.

Mae'r fframwaith sicrwydd hwn yn cefnogi:

- cadernid dadansoddol
- uniondeb methodolegol
- tryloywder ac olrheiniadwyedd
- archwiliadwyedd ac amddiffynadwyedd
- cyd-fynd â safonau llywodraethu a sicrwydd AI cydnabyddedig

Yn annibynnol ar ddadansoddiad DWP, dadansoddodd y PSC sampl o 10% o ymatebion y Pecyn Gweithdy Parod â llaw i sicrhau ansawdd y broses ddadansoddi. Dewiswyd 13 o gyflwyniadau’r Pecyn Gweithdy Parod ar hap, eu darllen a'u codio â llaw yn anwythol, gan ddilyn yr un dulliau a ddisgrifiwyd yng Ngham 1 y

dadansoddiad i ganiatáu dilysu uniongyrchol unrhyw allbynnau a ddeilliodd o AI. Byddai unrhyw anghysondebau rhwng y ddau ddadansoddiad ar wahân yn cael eu nodi a'u trafod gan y ddau dîm, gyda chywiriadau'n cael eu gwneud i'r adroddiad terfynol os canfuwyd unrhyw anghysondebau.

Adolygwyd yr holl ymatebion gwreiddiol yn fanwl gan o leiaf ddau aelod o dîm Adolygiad Timms i sicrhau cysondeb rhwng ymatebion y Pecyn Gweithdy Parod a'r adroddiad canfyddiadau.

9.9 Crynodeb

Mae methodoleg dadansoddi y Pecyn Gweithdy Parod yn fodel dadansoddol dan arweiniad dynol a gynorthwyir gan AI, wedi'i gynllunio i drin tystiolaeth gymhleth ar raddfa fawr wrth gynnal trylwyredd, tryloywder ac amddiffynadwyedd.

Trwy gyfuno prosesu thematig strwythuredig, holi diagnostig ar lefel system a blaenoriaethu strategol disgybledig, mae'r model yn galluogi cyfieithu tystiolaeth rhanddeiliaid ar raddfa fawr yn fewnwelediadau clir, sy'n seiliedig ar dystiolaeth ar gyfer polisi a gwneud penderfyniadau, gan gadw uniondeb a llais yr ymatebion gwreiddiol.

10. Atodiad C: Cyrhaeddiad y Pecyn Gweithdy Parod

At ei gilydd, cynhyrchodd y rhaglen Pecyn Gweithdy Parod dystiolaeth gan grŵp mawr ac amrywiol o gyfranogwyr, gyda chyfraniadau gan sefydliadau sy'n gweithredu ar draws pedair gwlad y Deyrnas Unedig ac ar draws cymunedau trefol, gwledig ac arfordirol. Mae'r dystiolaeth yn cynnwys safbwyntiau o ystod eang o grwpiau anabledd, gofalwyr a sefydliadau cymorth, ochr yn ochr â chyfranogwyr sy'n profi ffurfiau lluosog a chroestoriadol o anfantais.

Er nad oedd y gweithdai wedi'u cynllunio i ddarparu sampl ystadegol gynrychioliadol o'r holl bobl anabl neu'r holl dderbynwyr PIP, fe wnaethant gyflawni amrywiaeth ddaearyddol, sefydliadol a phrofiad byw sylweddol. Mae ehangder y cyfranogiad yn darparu sylfaen gref ar gyfer deall y profiadau, y safbwyntiau a'r blaenoriaethau a godwyd drwy'r Pecyn Gweithdy Parod.

10.1 Cyrhaeddiad ar yr olwg gyntaf:

- 109 o sefydliadau
- 126 o gyflwyniadau
- 138 o weithdai
- Tua 1,240 o gyfranogwyr
- 110 o gyflwyniadau yn cwmpasu Lloegr
- 40 o gyflwyniadau yn cwmpasu Cymru
- 33 o gyflwyniadau yn cwmpasu Gogledd Iwerddon
- 22 o gyflwyniadau yn cwmpasu'r Alban

- 116 o gymunedau trefol
- 80 o gymunedau gwledig
- 47 o gymunedau arfordirol
- Fformat ar-lein: 42
- Fformat wyneb yn wyneb: 57
- Fformat hybrid: 23

10.2 Pam mae'r cyrhaeddiad hwn yn arwyddocaol

Mae cryfder y rhaglen Pecyn Gweithdy Parod yn deillio nid yn unig o nifer y cyfranogwyr a oedd yn cymryd rhan, ond o amrywiaeth y sefydliadau, y cymunedau a'r profiadau a gynrychiolir yn y sylfaen dystiolaeth. Cyflwynwyd gweithdai gan sefydliadau annibynnol sy'n gweithredu ar draws gwahanol ddaearyddiaethau ac yn gwasanaethu ystod eang o gymunedau. Er gwaethaf y gwahaniaethau hyn, daeth themâu tebyg i'r amlwg yn aml ar draws gweithdai. Mae'r cysondeb hwn yn rhoi mwy o hyder bod y prif ganfyddiadau'n adlewyrchu profiadau a rennir ar draws cymunedau lluosog yn hytrach na phryderon ynysig neu leol.

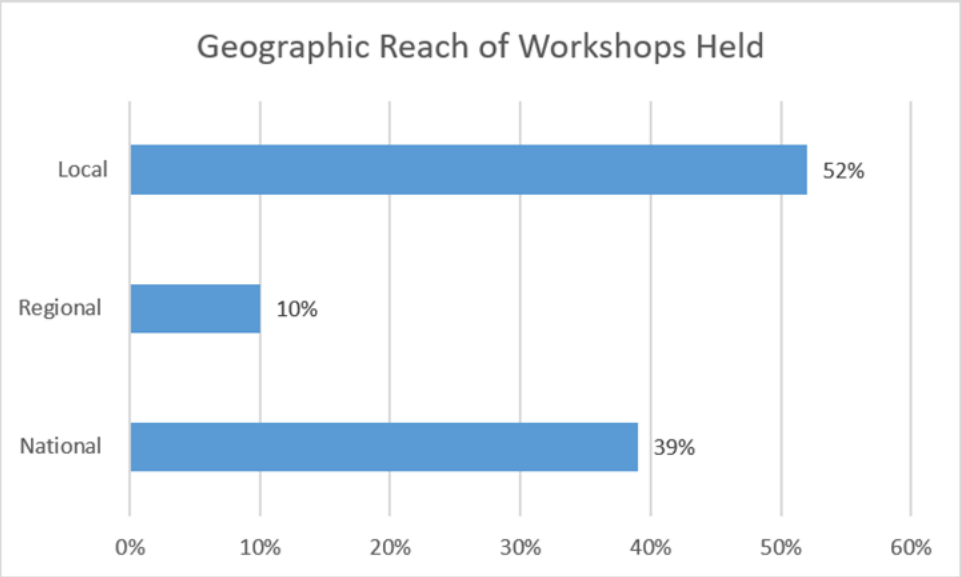
10.3 Crynodeb o gyfranogiad

Cyrhaeddodd y rhaglen gyrhaeddiad sylweddol ledled y Deyrnas Unedig.

Mesur	Cyfanswm
Gweithdai wedi'u cwblhau	138
Cyfranogwyr wedi ymgysylltu	Tua 1,240
Maint gweithdy cyfartalog	Tua 9 cyfranogwr

Cyflwynwyd gweithdai gan sefydliadau sy'n gweithredu ar wahanol raddfeydd, gan gynnwys sefydliadau cymunedol lleol, cyrff rhanbarthol a sefydliadau cenedlaethol. Cyflwynwyd y rhan fwyaf o'r gweithdai trwy sefydliadau sydd wedi'u hymgorffori mewn cymunedau lleol, gan ddarparu cyfleoedd i gasglu profiadau a safbwyntiau gan bobl sydd â phrofiad uniongyrchol o anabledd, cyflyrau iechyd hirdymor a'r system PIP.

Ffigur 2. Crynodeb o gyfranogiad gweithdai yn ôl ardal

10.4 Cyrhaeddiad sefydliadol

Roedd cyflwyno gweithdai yn cynnwys ystod amrywiol o sefydliadau sy'n cefnogi gwahanol gymunedau a grwpiau poblogaeth.

Cafodd y gyfran fwyaf o weithdai eu cyflwyno gan sefydliadau dan arweiniad anabledd, sefydliadau sy'n benodol i gyflyrau, darparwyr cyngor a grwpiau eiriolaeth. Hwyluswyd gweithdai ychwanegol gan sefydliadau gofalwyr, sefydliadau cymunedol a thai, a nifer lai o sefydliadau'r sector cyhoeddus.

Math o Sefydliad	**Nifer Bras**
Sefydliadau dan arweiniad anabledd a sefydliadau sy'n benodol i gyflyrau	41
Sefydliadau cyngor ac eiriolaeth	39
Sefydliadau gofalwyr	8
Sefydliadau cymunedol a thai	8
Sefydliadau'r sector cyhoeddus	1
Dan arweiniad swyddog etholedig (AS)	9
Sefydliadau eraill	6

Un o gryfderau'r rhaglen oedd nad oedd tystiolaeth yn cael ei chynhyrchu drwy gyrff rhanddeiliaid cenedlaethol yn unig. Roedd y rhan fwyaf o'r sefydliadau a gymerodd ran yn gweithredu o fewn cymunedau lleol, gan helpu i sicrhau bod canfyddiadau'n adlewyrchu ystod eang o brofiadau byw a chyd-destunau lleol.

10.4.1 Cyrhaeddiad daearyddol

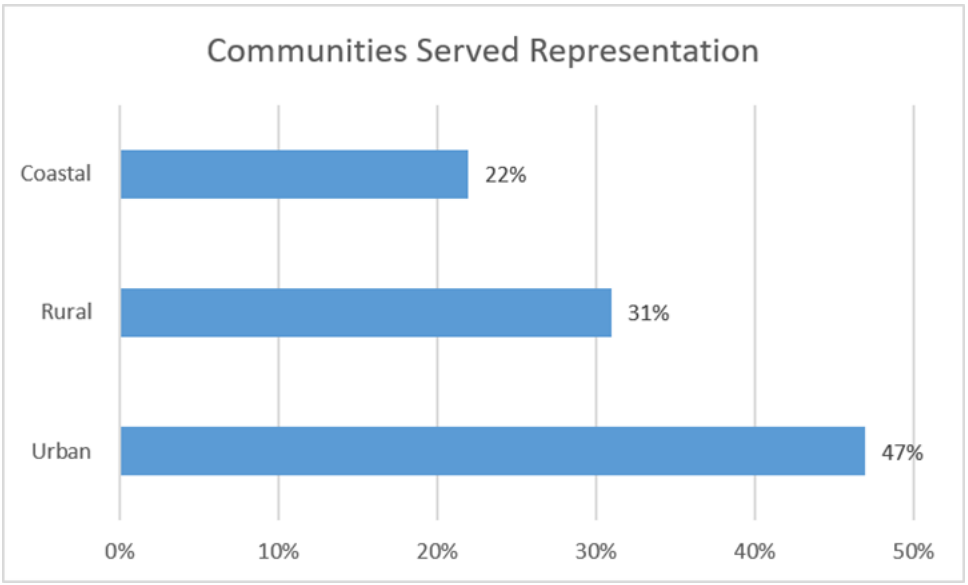
Cyrhaeddodd y rhaglen sylw eang ar draws pedair gwlad y Deyrnas Unedig.

Roedd cyflwyniadau'r gweithdai yn cynnwys tystiolaeth o Gymru, Lloegr, Yr Alban a Gogledd Iwerddon, ochr yn ochr â chynrychiolaeth o gymunedau trefol, gwledig ac arfordirol. Rhoddodd hyn gyfleoedd i archwilio profiadau cyffredin ac amrywiadau daearyddol ar draws gwahanol rannau o'r wlad.

Gwlad	Nifer
Cymru	40
Lloegr	110
Gogledd Iwerddon	33
Yr Alban	22

Nododd y sefydliadau a gymerodd ran hefyd y cymunedau yr oeddent yn eu gwasanaethu fel rhai trefol, gwledig neu arfordirol. Nododd rhai sefydliadau fwy nag un categori, gan adlewyrchu'r ffaith bod sefydliadau'n aml yn gweithio ar draws sawl lleoliad daearyddol. Felly mae tystiolaeth yn cynnwys safbwyntiau o ardaloedd metropolitan, trefi llai, cymunedau gwledig a lleoliadau arfordirol.

Ffigur 3. Crynodeb o gyfranogiad mewn gweithdai gan gymunedau trefol, gwledig ac arfordirol

Math o Ardal	Nifer
Trefol	116
Gwledig	80
Arfordirol	47

10.5 Carfannau poblogaeth a phrofiadau a gynrychiolir

Casglwyd tystiolaeth o'r gweithdy gan ystod eang o bobl â phrofiad byw o anabledd a chyflyrau iechyd hirdymor.

Ymhlith y cyfranogwyr roedd pobl sydd â:

- anableddau corfforol
- cyflyrau iechyd meddwl
- anableddau dysgu
- awtistiaeth
- ADHD a chyflyrau niwrowahanol eraill
- nam ar y synhwyrau
- nam ar y clyw
- nam ar y golwg
- cyflyrau sy'n amrywio
- sawl cyflwr iechyd hirdymor
- sawl cyflwr iechyd

Cipiodd y rhaglen brofiadau hefyd o:

- gofalwyr
- pobl hŷn
- pobl iau
- menywod
- pobl o gefndiroedd lleiafrifoedd ethnig
- pobl sy'n profi ansicrwydd ariannol
- pobl sy'n profi ansicrwydd tai

Felly mae'r ymatebion yn adlewyrchu ystod eang o brofiadau a safbwyntiau sy'n ymwneud ag anabledd, cyfranogiad, anghenion cymorth a rhyngweithio â'r system PIP.

10.5.1 Croestoriadoldeb, anghydraddoldebau a nodweddion gwarchodedig

Mae cyfranogwyr ar draws y gweithdai yn anaml wedi profi un anfantais yn unig. Yn hytrach, roedd trafodaethau gweithdai yn aml yn myfyrio ar brofiadau sy'n gorgyffwrdd o anabledd, tlodi, cyfrifoldebau gofalu, ansicrwydd tai, allgáu digidol a chyflyrau iechyd lluosog. Disgrifiodd llawer o gyfranogwyr y ffactorau hyn fel rhai cydgysylltiedig, gan dynnu sylw at sut y gall gwahanol fathau o anfantais gyfuno ac atgyfnerthu ei gilydd i lunio bywyd bob dydd, mynediad at gyfleoedd, a phrofiadau o ymgysylltu â systemau cymorth.

Ar draws llawer o weithdai, trafodwyd heriau sy'n gysylltiedig ag anabledd o fewn cyd-destun ehangach amgylchiadau cymdeithasol ac economaidd, yn hytrach na materion annibynnol.

Daeth y patrwm hwn i'r amlwg ar draws ystod o sefydliadau, grwpiau cyfranogwyr, a chyd-destunau daearyddol, gan awgrymu bod llawer o brofiadau a godwyd drwy'r gweithdai yn cael eu deall orau yng nghyd-destun pwysau rhyngweithiol lluosog, yn hytrach nag un nodwedd neu amgylchiad ar ei ben ei hun.

Cyfuniadau o amgylchiadau a drafodir yn gyffredin oedd:

- anabledd a thlodi
- anabledd a chyfrifoldebau gofalu
- anabledd a thai gwael
- anabledd ac allgáu digidol
- niwrowahaniaeth a chyflyrau iechyd meddwl
- anabledd ac ethnigrwydd
- anabledd ac oedran
- cyflyrau iechyd lluosog a rhyngweithiol

11. Atodiad D: Enwau'r sefydliadau a gyfrannodd

Mae'r grŵp llywio yn ddiolchgar i'r holl sefydliadau a chyfranogwyr a gyfrannodd eu hamser, eu harbenigedd a'u myfyrdodau i'r gwaith hwn. Cytunodd y sefydliadau a restrir isod yn garedig i gael eu henwi yn yr adroddiad hwn; fodd bynnag, nid yw hon yn rhestr gynhwysfawr o'r holl sefydliadau a gymerodd ran, ac rydym yn estyn ein diolch i bawb a gymerodd ran yn y gwaith ac a gefnogodd.

Action on Disability (AoD)
Advice NI
Anabledd Cymru
Aphasia Support
Bedworth Rugby a Nuneaton Citizens Advice Bureau
Bexley Mencap

Bournemouth Gateway Club
Byddin yr Iachawdwriaeth Wrecsam
Caia Park Partnership
Caribbean & African Health Network (CAHN)
Central Dorset Citizens Advice
Chapeltown Citizens Advice
Charlie's Journey
Choice in Hackney
Church of England's Disability Task Group and Deaf Ministry Task Group
Citizens Advice Eastleigh
Citizens Advice Hull and East Riding
Citizens Advice in East Dorset and Purbeck
Citizens Advice Liverpool City Region
Citizens Advice Middlesbrough
Citizens Advice North Lancashire
Citizens Advice Somerset
Citizens Advice Wirral
Citizens Advice Wokingham
Contact Cymru
Co-operative Party dis(Ability) Network
Coventry Citizens Advice
Croydon Mencap
Cyngor ar Bopeth Caerdydd a'r Fro
Cyngor ar Bopeth Wrecsam
Deafblind UK
Disability Action
Disability Action Haringey
Disability Stockport
Down's Syndrome Association
Family Fund
Good Company (Surrey)
Headway – cymdeithas anafiadau i'r ymennydd
Headway Gloucestershire
Hft
KeyRing Living Support Networks
Learning Disability England yn gweithio gyda Cloverleaf
Long Covid UK[2]
Luton Irish Forum
Mencap - Northern Ireland
Mencap - Power and Influence Group
Mencap - Voices Council
Mission Remission
MS Society

ND Hub Gloucestershire
Northamptonshire Disabled Resistance
Nottinghamshire Deaf Society
Our Space Youth Club
Pennine Mencap
Ryedale Special Families
Scarborough Disability Action Group (DAG)
Sefydliad Cenedlaethol Brenhinol y Bobl Ddall (RNIB)
Sense
Shaping the Future Self-Advocacy Group, rhan o'r Lancashire Peer Advocacy Network, wedi'i genfogi gan People First
Sickle Cell Society
Solihull Action Through Advocacy
Spinal Injuries Association
Stepping Stones Learning and Leisure
Stockton Citizens Advice
Swyddfa Andrew Ranger MP
Swyddfa Dr Ellie Chowns MP
The Delicate Mind C.I.C
UNISON
West Cheshire Poverty Truth Advisory Board, West Cheshire Foodbank a Cheshire West Voluntary Action
Z2K

[1] Ni ddewiswyd unrhyw sefydliadau yn yr Alban ar gyfer cyllid Pecyn Gweithdy Parod i dargedu cymorth ariannol i feysydd lle byddai deunyddiau a chynnwys y gweithdy fwyaf perthnasol ledled y DU. Parhaodd Adolygiad Timms i glywed gan safbwyntiau yn yr Alban trwy linynnau eraill o dystiolaeth ac ymgysylltu yn yr Adolygiad yn ystod y cyfnod hwn.

[2] Enw gweithredol Long Covid Support, rhif elusen 1198938